

Høringssammenstilling for

**Faste brændsler og
optændingsprodukter**

Udkast til generation 3.0

Den 14. februar 2017

Svanmærkede faste brændsler – Hørings-sammenstilling

Produktgruppenummer 087/Gen. 3, 2017-02-014

1	Sammanfattning	1
2	Om remissen	3
3	Sammenstilling af indkomne svar.....	4
4	Kommentarer til kriterierne.....	6
4.1	Generelle kommentarer	6
4.2	Produktgruppeafgrænsning	15
4.2.1	Hvad kan Svanemærkes?	15
4.3	Kommentarer til de individuelle krav	17
4.3.1	Produktion og produktbeskrivelse (Kapitel 1)	17
4.3.2	Ressourcer (kapitel 2)	18
4.3.3	Energiforbrug (kapitel 3).....	31
4.3.4	Brugs- og kvalitetskrav (kapitel 4).....	39
4.3.5	Kvalitets- og myndighedskrav (kapitel 5).....	51
4.3.6	Bilag	51
5	Kommentarer til baggrundsdokumentet.....	53
6	Diskussion og konklusion	58

1 Sammanfattning

Høringen på generation 3 af kriterierne for faste brændsler og optændingsprodukter er udført i alle nordiske lande på nær Island - i perioden fra den 26. september 2016 til den 25. november 2016. Den største ændring efter høringen har været at inddrage gel-optændingsprodukter i produktdefinitionen. Derudover er der indført forbud mod brug af fornybare råmaterialer fra palme- og sojaolie, palmekerneolie og deres derivater samt sukkerrør. Krav til andel certificerede træråvarer efter FSC eller PEFC i pellets og briketter er justeret fra minimum 70 % til 50 %. Kvalitetskrav til pellets og brænde er ligeledes justeret, så det følger henholdsvis kravniveau som i ENplus og EN ISO 17225-5:2014. Endelig er der indført et nyt socialt krav til arbejdsforhold i produktion af grillkul og -briketter.

Der er i høringen totalt indkommet 30 hørringsvar, hvoraf 7 støtter forslaget med kommentarer, 14 kommenterer forslaget, 7 afstår for at kommentere, mens 2 forkaster forslaget med argumenter om at afbrænding af biomasse bidrager til luftforurening. Dette er uddybet i tabellerne neden for de enkelte lande.

Behandling af hørringskommentarer

Nordisk Miljømærkning har i afsnit 4 efter den enkelte kommentar givet svar og beskrevet evt. opdatering af krav. Derudover findes en oversigtstabel over de ændringer, der er foretaget i kriterierne efter høringen i afsnit 6.

Vigtige kommentarer i høringen

Produktdefinitionen

Der er i høringen kommet kommentarer til at produktgruppen også skal omfatte flydende- og gel-optændingsprodukter, da disse kan produceres af fornybare råvarer og er omfattet af standarden EN 1860-3:2003. Nordisk Miljømærkning er enig i at medtage gel-optændingsprodukter i produktgruppen, men anser, at der ikke er styrbarhed på de flydende optændingsprodukter, da disse også kan anvendes som primære brændsler til eksempelvis biopejse og olielamper. Som konsekvens af at inddrage gel-optændingsprodukter i produktgruppen, er der indført forbud mod brug af råvarer fra sukkerrør, som bruges til produktion af ethanol. Nordisk Miljømærkning anser på nuværende tidspunkt at råvarestandardens Bonsucro¹, ikke lever op til Nordisk Miljømærknings krav til råvaremærkeordninger.

For at tydeliggøre hvilke produkter som er omfattet af produktgruppen, er produktgruppens navne justeret fra ”faste brændsler” til ”faste brændsler og optændingsprodukter”.

Certificerede fornybare råvarer

Palmeolie: Nordisk Miljømærkning har under høringen udført en udvidet markedsundersøgelse af optændingsprodukter som viser, at der findes produkter på markedet, som ikke anvender palmeolie. Disse optændingsprodukter anvender triglycerider (estere) udvundet af eksempelvis raps, solsikker og vindruer. Der er også optændingsprodukter på markedet, som ikke er tilsat en brændbar væske/voks.

---

¹ <http://bonsucro.com/>

Nordisk Miljømærkning anser på nuværende tidspunkt at råvarestandarden RSPO², ikke lever op til Nordisk Miljømærknings krav til råvaremærkeordninger. Da markedsundersøgelsen viser, at der findes alternativer til palmeolie, har Nordisk Miljømærkning valgt at forbyde brug af palmeolie, palmekerneolie og deres derivater i kriterierne. Dette til trods for, at der er modtaget flere kommentarer i høringen om at kriterierne ikke skal begrænse mængden af palmeolie i optændingsprodukter,

Pellets og briketter: Flere kommentarer påpeger, at kriterierne skal følge termer og definitioner for genvundet materiale opgivet i EN ISO 17225 del 1-5:2014. Nordisk Miljømærkning er enig, og kravet til træråvarer (O4) er nu opdateret i henhold til dette.

Nordisk Miljømærkning har i høringen foreslået krav til, at minimum 95 % af træråvaren i pellets og briketter skal komme fra bi- og restprodukter fra den primære skovindustri. Kommentarer i høringen viser, at det har været uklart, hvilket kravniveau der yderligere er blevet stillet til andel certificerede træråvarer efter FSC og PEFC. Det er nu tydeliggjort, at minimum 50 % af træråvaren, som indgår i det Svanemærkede produkt eller produktlinje, er certificeret som bæredygtig skovbrug efter FSC/PEFC. Kravgrænsen, til at minimum 50 % af træråvaren skal være certificeret som bæredygtig skovbrug efter FSC eller PEFC, er fastsat ud fra dialog med branchen. Savværker og andre træforarbejdningsindustrier ønsker at anvende sine certificerede råvarer til primære produkter som eksempelvis tømmer. Derfor er der en reduceret mængde tilbage af bi/restprodukter, som kan tælle med som certificerede råvarer i henhold til FSC/PEFCs systemer.

Energikrav til pellets, briketter, flis, brænde samt grillkul og gillbriketter. Der er modtaget flere kommentarer om at kravene til begrænsning af fossile energikilder samt energiforbrug bør fjernes, og erstattes af et nyt krav til carbon footprint. Derudover er der behov for at tydeliggøre håndtering af brug af intern/ekstern overskudsenergi.

Nordisk Miljømærkning er enig i at kravet til brug af fossile energikilder skal justeres, og derfor er kravet ændret, så der nu er krav til at fossilt energi kun må anvendes til opstart af tørreprocesser af råvarer til pellets, briketter, flis, brænde samt grillkul/-briketter. Der er dog indført en grænse så den fossile andel maksimalt må udgøre 10 % af det totale årlige energiforbrug til hele processen (opstart, tørring/kogning). Krav til brug af intern/ekstern overskudsenergi er ligeledes blevet tydeliggjort.

Nordisk Miljømærkning tydeliggjorde både i høringsbrevet og baggrunddokumentet, at vi anser, at regler for brug og opstilling til krav om Carbon Footprint ikke er gode nok. Et krav til Carbon Footprint vil derfor ikke give den ønskede miljøeffekt. Brug af fossile råvarer er det som i virkeligheden styrer klimapåvirkningen, også i et eventuelt krav til Carbon Footprint, og derfor vælger Nordisk Miljømærkning af fokusere på netop dette.

---

² <http://www.rspo.org/certification>

Kvalitetskrav til pellets og brænde

Der er i høringen modtaget mange kommentarer til at kvalitetskrav til pellets og brænde skal følge kravniveau i EN ISO 17225-2:2014 eller ENplus (pellets) og EN ISO 17225-5:2014 (brænde). Nordisk Miljømærkning er enig i, at kravforslaget, som ikke stemmer med kravniveauer i forhold til EN ISO- og nationale standarder, forvirrer producenter og kunder. Kravet til pellets er derfor justeret, så kravniveauet nu følger ENplus, mens kravet til brænde følger EN ISO 17225-5:2014 (brænde).

Krav til sociale forhold

Flere producenter/distributører af grillkul og –briketter foreslår, at kriterierne stiller krav til sociale forhold på produktionssteder af grillkul og –briketter. Der er derfor indført et nyt krav til arbejdsforhold, som skal sikre at licenshavere skal have en nedskrevet procedure (Code of Conduct) som viser, hvordan licenshaveren arbejder for at sikre, at relevante krav til FN- og ILO konventioner overholdes hos alle producenter/-leverandører af grillkul og grillbriketter i leverandørkæden. Denne procedure (Code of Conduct) skal ligeledes kommunikeres til alle producenter/-leverandører af grillkul og grillbriketter i leverandørkæden.

2 Om remissen

I denne sammenstilling er alle kommentarer fra remissen/høringen samlet og besvaret af Nordisk Miljømærkning. Formålet er her, udover selve sammenstillingen, at vise hvordan eksterne synspunkter har påvirket kravene i kriterierne. Nordisk Miljømærkning er taknemmelig for alle indkomne svar, som hjælper os i vores kriterieudvikling og hjælper med til at sikre, at arbejdet med kriterierne følger standarden ISO 14024.

Høringen er udført i alle nordiske lande på nær Island i perioden fra den 19. september 2016 til den 25. november 2016. Der er afholdt høringsmøde i Sverige (7/11-2016). På mødet deltog nordiske producenter og råvareproducenter. Der er ligeledes afholdt individuelle møder med interessenter. Input fra møderne indgår som baggrundsviden til revision af kriterierne.

I høringsbrevet blev det fremhævet, at der var ønske om kommentarer til følgende områder:

- Generelt til de nye produkttyper, briketter, flis, brænde, grillkul/-briketter og optændingsprodukter, i produktgruppen
- Nye krav til råvarer som indgår i faste brændsler
- Nye krav til energiforbrug og krav til brug af fossile energiråvarer
- Nye krav til kvalitet af de faste brændsler

Nordisk Miljømærkning har gyldige kriterier for Pellets version 2,4, som gælder til den 31. marts 2018.

3 Sammenstilling af indkomne svar

Totalt indkom 30 høringsvar, hvoraf 7 støtter forslaget med kommentarer, 14 kommenterer forslaget, 7 afstår for at kommentere, mens 2 forkaster forslaget med kommentarer. Oversigt over indkomne høringsvar er angivet i nedenstående tabeller 1 til 5.

Tabel 1: Oversigt over indkomne høringsvar. Kolonnerne viser: A Kun kommentarer, B. Støtter forslaget, C. Støtter forslaget med kommentarer, D. Afstår fra at kommentere og E. Forkaster forslaget med motivering.

Land	A. Kun kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Afstår fra at kommentere	E. Forkaster forslaget med motivering	Totalt
Danmark	6			3	1	10
Sverige	2		7	4		13
Finland	4					4
Norge	2				1	3
Island						
Totalt	14		7	7	2	30

Tabel 2: Danske remissvar

Remiss-instans	A. Kun kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Afstår fra at kommentere	E. Forkaster forslaget med motivering
Danmarks Naturfredningsforening					X
Dansk Supermarked Group	X				
Dansk Arbejdsgiverforening				X	
De Samvirkende Købmænd (DSK)	X				
Cavron Global					
Forbrugerombudsmanden				X	
Force Technology	X				
Fritz Schur Consumer Products A/S	X				
P H Agro ApS	X				
Teknologisk Institut	X				
Uddannelses- og Forskningsministeriet				X	
Σ Danske svar:	6			3	1

Tabel 3: Svenske remissvar

Remiss-instans	A. Kun kommen- tarer	B. Støtter for- slaget	C. Støtter forslaget med kommen- tarer	D. Afstår fra at kommen- tere	E. Forkaster forslaget med motivering
Energimyndigheten	X				
Boverket				X	
Folkhälsomyndigheten				X	
FSC Sverige			X		
FSC Danmark			X		
Gryfskand Group	X				
Kemikalieinspektionen			X		
Kommerskollegium			X		
LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleföreningen					
Magnus Ståhl, Miljö- och energisystem, Karlstads universitet			X		
Naturvårdsverket				X	
Sveriges Kommuner och Landsting				X	
PelletsFörbundet			X		
Svebio, Svenska Bioenergiföreningen			X		
Σ Svenske svar:	2		7	4	

Tabel 4: Finske remissvar

Remiss-instans	A. Kun kommen- tarer	B. Støtter for- slaget	C. Støtter forslaget med kommen- tarer	D. Afstår fra at kommen- tere	E. Forkaster forslaget med motivering
Finnish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling	X				
Helen OY	X				
Versowood Oy (wood pellet producer in Finland)	X				
UPM Solid fuels	X				
Σ Finske svar:	4				

Tabel 5: Norske remissvar

Remiss-instans	A. Kun kommen- tarer	B. Støtter for- slaget	C. Støtter forslaget med kommen- tarer	D. Afstår fra at kommen- tere	E. Forkaster forslaget med motivering
Wilhelmsen Chemicals AS	X				
Helsedirektoratet					X
Norwegian Firewood AS	X				
Σ Norske svar:	2				1

4 Kommentarer til kriterierne

De forskellige kommentarer fra høringsinstanserne er indsat her nedenfor og grupperet i forhold til de kravnumre i kriteriedokumentet, som kommentaren omhandler. Nordisk Miljømærkning har efter den enkelte kommentar givet svar og beskrevet evt. opdatering af krav. Derudover findes en oversigtstabel over de ændringer, der er foretaget efter høringen i afsnit 6.

4.1 Generelle kommentarer

De Samvirkende Købmænd (DSK)

De Samvirkende Købmænd (DSK), der repræsenterer ca. 1.450 dagligvarebutikker er blevet opmærksom på en høring vedr. reviderede kriterier for Svanemærkning af faste brændsler; ”generation 3”.

Kriterier for Svanemærkning bliver hurtigt et så teknisk område, så det kræver mere specialiseret viden end DSK besidder. Det ændrer dog ikke på, at DSK gerne vil give udtryk for et par helt overordnede betragtninger, der forhåbentlig kan ses som supplement til andre bidrag i høringsprocessen. CSR fylder fortsat mere og mere i detailhandelen, og flere af DSK's medlemskæder er kendt for høje ambitioner og standarder på miljø-, klima- og netop CSR-området. Der vil formentlig være bidrag fra leverandørside, og muligvis Dansk Erhverv, som også DSK ville kunne tilslutte sig.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Kriterier for Svanemærkede faste brændsler og optændingsprodukter stiller krav til både miljø, klima og CSR området.

Danmarks Naturfredningsforening

Miljømærkning af faste brændsler vil ødelægge og underminere hele ideen med miljømærkning også for andre produkter!

Miljømærkning af faste brændsler svarer til at miljømærke cigaretter.

Det er klart bedre at bruge økologisk dyrket tobak end dyrkning af tobak med sprøjtegifte, men det gør ikke rygning til hverken at være sundt, bæredygtigt eller miljøvenligt i en sådan grad, at det fortjener eller giver nogen som helst mening med en miljømærkning.

Cigaretter er mærket med en mærkning om farer for helbred og sundhed. Det kunne kaldes for et negativt miljømærke. Noget tilsvarende kunne naturligvis også udvikles til faste brændsler.

Faste brændsler, uanset om det er kul eller biomasse herunder affald, bidrager til luftforurening, der slår tusindvis af mennesker ihjel om året – i for tidlig død, som det hedder – og gør langt flere syge.

Når kul eller biomasse brændes, så ødelægges ressourcen. Slaggen og aske kan ikke bruges til at bygge borde og **stole**, til at gro mad i eller til at svøbe omkring maden som emballage. Faste brændsler bliver derfor ikke en del af cirkulær økonomi.

Ud fra en cirkulær økonomibetragtning, så skal forbrænding af faste brændsler fases ud.

Energieffektivitet

Kul og biomasse udgør ikke længere basisproduktionen af elektricitet. Den er i dag i DK erstattet med produktion af elektricitet på vindmøller. Kraftværkernes og affaldsforbrændingsanlæggenes rolle er skiftet fra basisproduktion til understøttelse af produktionen af elektricitet på vindmøller.

Det betyder, at kraftværkerne og affaldsforbrændingsanlæggene skal kunne starte hurtigt op. Her er der stor forskel på faste brændsler og fx gas. Det tager lang tid at starte et kraftværk op på faste brændsler imens et kraftværk på gas kan starte op med det samme.

Miljømærkenævnet kan selv lave en lille øvelse, som MF Christian Poll fra Alternativet i øvrigt nævnte på Folketingets talerstol anden gang han skulle holde en tale: Næste gang I holder en grill fest, så brug en kul grill og en gas grill. Start dem op samtidigt. Observer hvilken grill, der er først klar til at lægge mad på, og hvordan røgen ser ud især i startforløbet.

En meget stor del af biomassen i det mindste i de nordeuropæiske områder er meget fugtig for ikke at sige fyldt med vand. Der ses vandindhold op til 80 % vand fx i madaffald men også i flis m.v. Der bruges enorme mængder af energi på at få vandet ud af disse faste brændsler meget mere end, hvad der er af brændværdi i brændslet. Ved at tage fx madaffald ud af affaldsforbrændingsanlæg, så øges energiproduktionen samtidigt med at affaldsmængden falder (for husholdningsaffald med 40 %). Kraftværker og affaldsforbrændingsanlæg, der fyrer med vådt brændsel, er en skændsel for energieffektivitet.

Ved kommunal kontrol af brændsler til brændeovne benyttes en tommelfingerregel for fugtighed i brænde. Brændet er ikke egnet til at brænde, hvis brændet har en fugtighedsprocent over 20 %.

Anvendelse af våd biomasse

DONG har indført en prisdifferentiering for halm til kraftværker. DONG var udsat for kreative bønder, der lod halmballer ligge ude på markerne i det værste regnvand. Derfor har DONG indført, at betalingen per vægt har fået en korrektionsfaktor på vandindhold/fugt.

Halm hører ikke til i et kraftværk, men passer meget bedre til biogasanlæg, der er baseret på gylle. Våd biomasse kan forgasses i biogasanlæg. Her er det netop en fordel, at biomassen er våd. Samtidigt kan restproduktet anvendes til erstatning for gødning, kunstgødning og kompost afhængig af valgte teknikker og processer.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning anerkender, at afbrænding af fast biomasse medfører til luftforurening, særligt hvis kvaliteten af biomassen er dårligt (eksempelvis højt fugtindhold). Nordisk Miljømærkning stiller derfor skrappe kvalitetskrav til de faste brændsler. En af de store udfordringer for den globale energiforsyning i dag er at reducere den permanente udledning af CO₂ til atmosfæren, og dermed bidrage til, at temperaturstigningen holdes under 2 grader celsius, samt at afhjælpe den nuværende afhængighed af fossile brændsler. Brugen af bæredygtig biomasse til at fortrænge fossile brændsler er et vigtigt værktøj i denne sammenhæng, da afbrænding af fossile brændsler medfører en permanent udledning af CO₂ til atmosfæren, mens bæredygtig biomasse udelukkende bidrager med en midlertidig udledning, hvilket minimerer effekten på klimaet.

Et andet relevant problem er, at fornybare energiråvarer som eksempelvis pellets, briketter og brænde opfattes som "grønne" produkter, på trods af at disse kan være produceret fra ikke bæredygtig biomasse. Kvaliteten af energiråvaren har ligeledes stor indflydelse på hvor effektivt og rent energiråvaren brænder. Ved både at stille skrappe krav til brug af bæredygtige fornybare råvarer, samt kvalitetskrav til de enkelte typer af faste brændsler, sikrer Nordisk Miljømærkning, at det kun er de miljømæssigt bedste produkter som kan Svanemærkes.

HELEN OY

It is our honor to have this possibility to comment on the proposal for revised criteria for Nordic Ecolabelling of Solid fuels. In the proposal for revised criteria for Ecolabelling of Solid fuels the solid fuels group has been expanded with briquettes, wood chips, firewood, barbeque charcoal/-briquettes and fire lighting products: Also the production requirements has been revised regarding of, raw materials, production and energy consumption.

We appreciate your open and viable process to make the criteria better.

In generally we see the expanding of the solid fuels group as a positive aspect even though it does not cause direct effect for energy utilities. Few comments:

- At the moment there are many different criteria work ongoing as you mentioned. We are also waiting for the EU-level biomass sustainability criteria, which is under preparation. It is important to link these other criteria works to the Nordic Ecolabelling revision work.
- Future aspects: Can producers expand raw material feedstock in the future? Can they use recycled wood for example as a feedstock when producing pellets? Is it acceptable in Nordic Ecolabelling system?

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments. Nordic Ecolabelling is following the ongoing work in EU to develop criteria for both solid and liquid biofuels. The EU Commission has in a working paper dated July 31, 2014 "State of play on the sustainability of solid and gaseous biomass overused for electricity, heating and cooling in the EU" announced, that common binding sustainability criteria (EU, 2014)³ can be expected the earliest in 2020.

Raw materials used in the solid fuels are stated according to EN ISO 17225-1:2014. Pellets has to comply with class A1 (wood pellets). Recycled wood (e.g. recycled construction wood from buildings) cannot be used as a feedstock in Swan labelled pellets, because of the lack of traceability of the wood (possible chemicals, paint in the wood).

---

³ State of play on the sustainability of solid and gaseous biomass used for electricity, heating and cooling in the EU. EU Kommissionen. Hentet fra http://ec.europa.eu/energy/renewables/bioenergy/doc/2014_biomass_state_of_play_.pdf

Helsedirektoratet

Helsedirektoratet viser til høring til forslag til nye miljøkrav for pellets/faste brensler. Vi vil berømme svanemerkingen for å sette fokus på kvalitet i produksjonen av pellets, briketter, flis, ved samt grillkull og -briketter.

Helsedirektoratet ser med bekymring på effekten som bruk av blant annet pellets har på svevestøvnivået i byene/tettbygde strøk. En oppdragsrapport/studie utført av NILU/NAAF, OR51/2013, viser følgende:

- Utfasing av oljefyringsanleggene kan gi en betydelig økning i svevestøvnivåene i byen hvis disse erstattes av fyring med pellets.
- Hvis alle oljefyrer erstattes med pellets anlegg fram mot 2020, vil økningen i svevestøv være omtrent like stor som det man har spart på å gå over til rentbrennende vedovner.
- Økt bruk av pellets vil kunne medføre at større områder av byen får døgnmiddelkonsentrasjoner over nasjonale mål satt av myndighetene, og over desvestøvnivåene som anbefales av Folkehelseinstituttet.

Helsedirektoratet ser med bekymring på den kunnskap som kommer frem i nevnte rapport. I et folkehelseperspektiv er det viktig å begrense lokal luftforurensning, og vi ser ikke at svanemerking av pellets, briketter, flis, ved samt grillkull og -briketter er forenlig med kriteriene for svanemerking. Helsedirektoratet har som mål å beskytte befolkningens helse og kan derfor ikke anbefale at disse produktene svanemerkes.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning anerkender, at afbrænding af fast biomasse medføre til luftforurening, særligt hvis kvaliteten af biomassen er dårligt (eksempelvis højt fugtindhold). Nordisk Miljømærkning stiller derfor skrappe kvalitetskrav til de faste brændsler. En af de store udfordringer for den globale energiforsyning i dag er at reducere den permanente udledning af CO₂ til atmosfæren, og dermed bidrage til, at temperaturstigningen holdes under 2 grader celsius, samt at afhjælpe den nuværende afhængighed af fossile brændsler. Brugen af bæredygtig biomasse til at fortrænge fossile brændsler er et vigtigt værktøj i denne sammenhæng, da afbrænding af fossile brændsler medfører en permanent udledning af CO₂ til atmosfæren, mens bæredygtig biomasse udelukkende bidrager med en midlertidig udledning, hvilket minimerer effekten på klimaet.

Energimyndigheten

Energimyndigheten ifrågasætter behovet av och nyttan med en Svanenmärkning av fasta bränslen. Efterfrågan har hittills varit låg och de nya sortimenten ved och flis torde inte medföra någon större förändring. Inte minst då olika standarder som FSC eller PEFC kan fylla behovet.

Om Svanenmärkning av fasta bränslen ändå tas fram ser Energimyndigheten att följande bör beaktas.

Produktgruppen byter namn till Fasta bränslen och inte fasta biobränslen, och det signalerar att det är alla fasta bränslen som avses, men att det bara är de förnybara bränslena som är tillräckligt bra för att ha möjlighet att bli Svanenmärkta. Energimyndigheten anser att den signalen skulle kunna tydliggöras ytterligare i beskrivningen av miljömärket från Svanen.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljömärkning erkender, at efterspørgslen på de eksisterende kriterier for Svanemærkede pellets har været begrænset. Dette skyldes delvist at pellets allerede opfattes som et ”grønt” produkt, men også at krav til flere af kvalitetsparamenterne har været forældet. Derudover har Nordisk Miljömærkning ikke haft fokus på at markedsføre produktgruppen mod producenter, forhandlere og forbrugere. Baggrund for at produktgruppen udvides med en række nye faste brændsler, grillkul/-briketter og optændingsprodukter bunder i konkrete efterspørgsler, som ønsker at Svanemærke disse produkttyper. Svanemærkede faste brændsler skal både leve op til skrappe bæredygtighedsstandarder (FSC og PEFC), samt skrappe kvalitetsstandarder som sikrer en ren og effektiv forbrænding. Navnet på produktgruppen er faste brændsler og optændingsprodukter, da produktgruppen også omfatter grillkul/-briketter og optændingsprodukter. Krav O2 (materialesammensætning) sikrer at 100 vægt-% af materialesammensætningen i de faste brændsler er fremstillet af fornybare råvarer. Indhold af eventuelle ikke-fornybare urenheder/additiver tillades dog i små mængder fastsat i EN ISO 17225 del 2-5:2014, EN 1860-2:2005 og EN 1860-3:2003.

Kommerskollegium

Sammanfattning

Kommerskollegium bedömer att förslaget behöver anmälas enligt förordningen (1994:2029) om tekniska regler. Kollegiet bedömer däremot att förslaget inte behöver anmälas enligt förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kollegiets uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Anmälan av tekniska föreskrifter

Enligt 6 § i förordningen (1994:2029) om tekniska regler ska myndigheter under regeringen göra en anmälan till Kommerskollegium när de föreslår nya tekniska föreskrifter⁴.

Tekniska föreskrifter är b.l.a. krav på varors egenskaper eller provning, begränsningar av varuanvändning, bestämmelser om återvinning av varor samt vissa förbudsbestämmelser⁵. Om en myndighet inte anmäler tekniska föreskrifter, fast myndigheten borde gjort det, förlorar de tekniska föreskrifterna sin rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda⁶.

---

⁴ Förordningen genomför anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter ([EU] 2015/1535) och Världshandelsorganisationens (WTO) TBT-avtal (Agreement on Technical Barriers to Trade) i svensk lagstiftning.

⁵ 2 § 1 p. förordningen om tekniska regler.

⁶ Mål C-95/14, UNIC (2015) p. 29.

Nordisk Miljömärkning föreslår nya kriterier för Svanenmärkning av fasta bränslen. Det handlar b.l.a. om ett utvidgande av produktgruppen från att tidigare endast omfatta Pellets till att nu även inkludera produkttyperna träbriketter, träflis, ved, grillkol och grillbriketter samt upptändningsprodukter.

Det har också införts nya råvaru-, energi- och kvalitetskrav för dessa produkttyper. Vidare har kraven på råvaror uppdateras enligt Svanens nya skogskrav från 2015.

Enligt kollegiets bedömning innehåller förslaget ett flertal tekniska krav på varor i den mening som avses i 2 § punkten 2 i förordningen om tekniska regler. Som exempel kan nämnas det nya kravet att 100 procent av råvaran från palmolja som används i de Svanenmärkta upptändningsprodukterna ska vara certifierade som hållbar palmolja efter Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO). Vidare är de nya kvalitetsspecifikationerna att betrakta som tekniska krav på varor.

Beträffande frågan huruvida förslaget är anmälningspliktigt enligt förordningen om tekniska regler kan nämnas att år 2015 konstaterade kollegiet i sin skrivelse ”*Bör kriterier för nordisk miljömärkning av varor (Svanenmärkningen) anmälas enligt direktiv 98/34/EG*”⁷ att regler gällande Svanenmärkning av olika konsumentprodukter bör anmälas till kommissionen enligt anmälningsdirektivet.

Enligt 2 § punkten 1a i förordningen om tekniska föreskrifter ska tekniska föreskrifter anmälas till kommissionen om det rör sig om föreskrifter som är obligatoriska (rättsligt bindande) vid försäljning eller användning av en produkt eller så ska det enligt punkten 1c i samma paragraf röra sig om förbud mot försäljning, import, tillverkning eller användning av en vara. Anmälningsplikten gäller dock även enligt samma bestämmelse för frivilliga (faktiskt bindande) tekniska föreskrifter⁸. Ett exempel på sådana föreskrifter är frivilliga märkningskrav⁹.

---

⁷ Kommerskollegium, dnr 2015/00018-2.

⁸ Beträffande frågan om frivillighet, se kommissionens handledning för ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, s. 29. Handledningen finns tillgänglig här: http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwi7qX5sNDPAhXJOSwKHe_AB5EQFggcMAA&url=http%3A%2F%2Fbookshop.europa.eu%2Fsv%2Fdirektiv-98-34-eg-ett-instrument-foer-samarbete-mellaninstitutioner-och-foeretag-vilket-skall-garantera-att-den-inre-marknaden-fungerarsmidigt-pbNB5703273%2Fdownloads%2FNb-57-03-273-SVC%2FNb5703273SVC_002.pdf%3Bpgid%3DIq1Ekni0.1ISR00OK4MycO9B0000G9HmfUz_%3Bsid%3D9XGJy7QG-dSJuwM_8XbNYjuBKXubPV86I%3D%3FFileName%3DNb5703273SVC_002.pdf%26SKU%3DNb5703273SVC_PDF%26CatalogueNumber%3DNb-57-03-273-SVC&usq=AFQjCNGn_h00qPOH7B0Et0r0g27y9IqDUw.

⁹ Det finns ett flertal anmälningsärenden om frivillig märkning, se 2000/687/B, 2001/0047/DK, 2001/420/D, 2011/0249/F, 2011/0256/F, 2012/0294/I, 2012/387/I, 2013/0601/SK, 2013/705/I, 2015/0145/I, 2015/0253/F. Ärendena går att hitta på kommissionens TRIS-databas: <http://ec.europa.eu/growth/toolsdatabases/tris/sv/search/>.

Svanenmärkning är en gemensam och frivillig miljömärkning som syftar till att vägleda konsumenter att handla miljömedvetet, samt bidra till utveckling av miljöanpassade varor och tjänster¹⁰. Enligt kollegiets bedömning kan svanenkriterierna, som statliga frivilliga märkningskrav, innehålla faktiskt bindande tekniska föreskrifter i förordningens mening, dels på grund av de nordiska regeringarnas aktiva främjande av användningen av svanenmärket, dels då det i praktiken fungerar som ett ledande miljömärke för flera konsumentprodukter på den nordiska marknaden¹¹.

Av det ovan sagda följer att förslaget enligt kollegiets mening bör anmälas till kommissionen. Kollegiet vill i det här avseendet påminna om den tidigare rekommendationen i utredningen om Svanenmärkning om att en anmälan av Svanenkriterier bör ske gemensamt av de nordiska länderna, på samma sätt som länderna samordnar sina anmälningar av Nyckelhålmärkning¹².

Anmälan av tekniska föreskrifter sker genom att en s.k. § 6-underrättelse skickas in till kollegiet. Information om hur en sådan underrättelse görs finns tillgänglig på kollegiets webbplats¹³. Innan Nordisk Miljömärkning anmäler förslaget till kollegiet ska följande text läggas till i föreskriftsförslaget: ”Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster”.

Anmälan av krav på tjänsteverksamhet

Enligt tjänstedirektivet är Sverige skyldigt att anmäla krav som påverkar tillträdet till, eller utövandet av, tjänsteverksamhet¹⁴.

De föreslagna kriterierna för Svanenmärkning avser fasta bränslen. Kollegiet gör bedömningen att kriterierna inte påverkar tjänsteverksamhet och att anmälningsplikten enligt tjänstedirektivet således inte är aktuell.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för remissvaret. Vi har noterat kommentarerna, men da de ikke specifikt handler om indholdet i forslaget til reviderede kriterier for Svanemærkede faste brændsler vælger Nordisk Miljömærkning ikke at svare i denne remissammenstilling.

---

¹⁰ 1-2 § § Mål och principer för det Nordiska miljömärket Svanen 22.10.2014.

¹¹ *The coexistence of two Ecolabels- The Nordic Ecolabel and the EU Ecolabel in the Nordic Countries* (TemaNord 2014:525). Se i synnerhet s. 35.38; *Nordic ecolabelling, Annual report* (2014) s. 13; *The Nordic Swan and companies- Is it worthwhile to acquire the Swan label?*(TemaNord 2014: 523), s. 31 och 35.

¹² Kommerskollegium, dnr 2015/00018-2, s. 7-8.

¹³ <http://www.kommers.se/publikationer/For-myndigheter-och-kommuner/Vagledningom-anmalningsproceduren-for-tekniska-foreskrifter-och-e-tjanster--Sa-paverkasmyndigheter/>.

¹⁴ Se artiklarna 15.7 och 39.5 i direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleförbundet

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleförbundet har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslaget till nya kriterier för Svanenmärkning av fasta bränslen. Vi vill framföra följande.

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleförbundet vill inledningsvis understryka att vi i Sverige har en skogspolitik och en ägarstruktur som borgar för att den svenska skogen brukas på ett hållbart sätt, oaktat om skogsbruket är certifierat eller ej. Detta var även vad LRF Skogsägarna svarade¹⁵ i samband med förslag till skogskrav i Svanens kriterier våren 2015.

Konsumentverket undersökte 2014 konsumenters inställning till miljömärkning. Flertalet konsumenter, 92 procent, ansåg att miljömärkningar underlättar deras köpbeslut. I en konsumentundersökning, på uppdrag av Nordiska miljömärkningsnämnden, visades att Svanen är den märkning som nordiska konsumenters föredrar. Med de i förslaget framlagda kraven kommer dock denna standard inte kunna nyttjas, vilket är beklagligt.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Anvendelse af træråvarer fra bæredygtig og lovligt skovbrug til produktion af fornybare energiråvarer har meget høj relevans. Ved at kræve, at træråvarerne skal komme fra FSC eller PEFC certificeret skovbrug/kontrollerede kilder, sikres dette. Træråvarer til faste brændsler kan potentielt komme fra hele verden, og derved også lande og områder med mindre restriktiv skovlovning end eksempelvis Sverige.

PelletsFörbundet

Nordisk Miljömärkning har gett PelletsFörbundet möjligheten att lämna synpunkter på förslaget till kriterierna för miljömärkning av fasta bränslen. Vi välkomnar förslaget då detta i stort innebär en verifiering av att biobränslen kan uppfylla även högt ställda krav på hållbarhet. PelletsFörbundet har medverkat vid två separata möten där representanter för våra medlemsföretag diskuterat förslagen och tagit del av det sammanställda underlaget. Vi vill härmed lämna vårt remissvar med synpunkter på avsnittet i ”Fasta Bränslen” som i första hand gäller pellets och i någon mån även för flis. När det gäller kraven på ved tycker vi att kravet på diameter är helt felaktigt då det möjligen kan vara relevant för vedkaminer, men är definitivt helt felaktigt då det gäller bränslen för vedpannor. Övriga kriterier i förslaget har vi inte tittat närmare.

PelletsFörbundet godkänner förslaget i stort, men vill ändå passa på tillfället att lämna följande kommentarer som vi menar har betydelse för att få acceptans för kraven:

- 1) När det gäller att få acceptans för frivillig certifiering är **alltid kostnadsfrågan central**. För Pelletstillverkarna finns idag ett antal internationella certifieringar att medverka i, t ex ENplus och SBP-certifiering vilka alla har en prislapp som baseras på produktionen. Det betyder att det måste finnas ett marknadsvärde som överstiger kostnaden för att man som tillverkare skall välja att certifiera sin produktion.

---

¹⁵ LRF Skogsägarna Dnr 2015/7123, 4 juni 2015.

När det gäller Svanenkraven så **är det avgörande** att dessa krav inkluderar de flesta av de kriterier som gäller i andra certifieringskrav, och att en Svanen-certifiering därmed på marknaden **skulle kunna ersätta kostnader för andra certifieringskrav.**

I den kostnadsanalys som presenterats kan vi från PelletsFörbundets sida direkt konstatera att prislappen blir för dyr utifrån de krav marknaden i de nordiska länderna ställer på produkten. **Då hjälper det inte hur bra och väl underbyggda kriterierna är, man kommer ändå som tillverkare att välja ENplus, SBP eller liknade som är gångbar certifiering även utanför Norden.**

Men vi delar uppfattningen kring att Svanenmärkning är väl etablerat och att märkningen uppfattas som ett bra miljöval av våra konsumenter. Därför är det viktigt att kriterierna för märkning är relevanta och baserade på väl underbyggda fakta för att våra medlemsföretag skall använda Svanen i sin marknadsföring.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljömærkning er bevidst om at markedet for faste brændsler som pellets, flis og brænde er presset på særligt prisen. Derfor er det også naturligt, at producenter af faste biobrændsler nøje analyserer fordele og ulemper ved at anvende en frivillig certificeringsordning. Brug af Svanemærket til at markedsføre pellets overfor forbrugere kan være et effektivt redskab til at differentiere sit produkt på markedet. Svanen har hidtil ikke har succes med at markedsføre sine kriterier for pellets, men håber at dette nu ændres ved bl.a. at udvide produktgruppen med en række nye typer af faste brændsler. Kvalitetskravene til eksempelvis pellets er derfor tilpasset kravniveauerne i ENplus, for at gøre det enklere for at søge på kriterierne. Nordisk Miljømærkning har endnu ikke evalueret SBP standarden med hensyn til hvorvidt den lever op til Nordisk Miljømærknings krav til råvarestandarder.

Nordisk Miljømærkning er enig i krav til diameter til brænde er for strengt. Kravet er nu ændret så det følger krav i EN ISO 17225:5.

Svebio Bioenergiföreningen

Svenska Bioenergiföreningen vill framföra följande på Svanens remiss för fasta bränslen.

Vi välkomnar initiativet att inkludera även andra produkter än pellets i varugruppen fasta bränslen. I vårt svar kommer vi fokusera på pellets, briketter och skogsflis eftersom det är dessa grupper som berör våra medlemmar. Det förekommer idag nästan ingen Svanenmärkning av pellets i Sverige. Det finns flera olika anledningar men det övergripande skälet är troligen att märkningen inte efterfrågas av konsumenter och därför ser inte producenterna något mervärde med att Svanenmärka sina produkter. Det är dessutom relativt dyrt och det finns andra konkurrerande märkningar som t ex ENplus och SBP. Svanen har dock ett högt förtroende i samhället och det är därför viktigt att märkningen av den här produktgruppen är relevant och faktabaserad.

Avslutningsvis vill vi lyfta fram den nya standarden ISO 13065 Hållbarhetskriterier för bioenergi som inte nämns överhuvudtaget i remissen.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående krav til PelletsFörbundet. ISO 13065 er nu listet i bilag over relevante standarder.

4.2 Produktgruppeafgrænsning

4.2.1 Hvad kan Svanemærkes?

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
4	Only pellets and briquettes are mentioned, then also woody and non-woody material should be included. Is also non-woody pellets (EN ISO 17225-6:2014) and non-woody briquettes (EN ISO 17225-7:2014 included).	In only pellets and briquettes from woody biomass is included, then change wood pellets, wood briquettes
5	Composite products	Clarify composite products, what are these. Add e.g. example.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments. Nordic Ecolabelling has decided not to include pellets and briquettes from non-woody material in this criteria version. This is mainly because we do not see these pellets- and briquette types made from non-woody material in the Nordic market. Non-woody pellets and briquettes also has to comply with other quality requirements (less strict requirements) than pellets and briquettes made out of wood. Composite products is often marked as "fire logs", and compose of e.g. compacted wood material added a biofuel or packed in paper. The product serve both as a solid fuel and as a fire-lighting product.

Wilhelmsen Chemicals AS

Tennigel

Wilhelmsen Chemicals AS produserer en tennigel som er basert på biologisk etanol. Dette er sprit som er fremstilt ved fermentering av sukker, som er hovedråvaren i produktet. Vi ønsker å miljømerke dette produktet, men per i dag finnes der ikke et kriterium for tennigel. Siden kriteriene for pellets nå skal utvides, ønsker vi at også tennigel blir omfattet av disse kriteriene for «Faste brænsler».

Vi mener at tennigel bør kunne miljømerkes. Det er et effektivt og miljøvennlig alternativ for å tenne opp i ildsteder både utendørs og innendørs. Wilhelmsen Chemicals AS produserer og selger også mye tennvæske. Vi har derfor inngående kjennskap til dette produktet, og kan derfor si med sikkerhet at tennigel er et mye mer miljøvennlig tennmiddel.

Tennvæske selges mye til privat bruk. Dette produktet er merket «Kronisk helsefare», mens tennigel er kun merket «Helsefare». At tennigel både er mer miljøvennlig og mindre helseskadelig, mener vi er gode argumenter for at tennigel bør satses på og derfor komme inn under kriteriene «Faste brænsler». Det kan bidra mye til både miljøet og forbrukernes helse at tennigel kan miljømerkes.

Vi vet at stat og kommune må velge miljømerkede produkter, dersom de finnes, og forhåpentligvis vil en miljømerking gjøre at den vanlige forbruker også velger dette produktet.

Tennengel inneholder 0,3 vektprosent av et tykningsmiddel som er merket H412. Vi kjenner til at det per dags dato er nulltoleranse for råvarer merket H412. Men, vi håper at det i de nye kriteriene ikke vil ha absolutte krav om dette. Denne råvaren er et tykningsmiddel som vi ikke kan ta ut av resepten. Da vil det ikke lengre være en gel. Siden dette er en tennengel vil den brenne opp. Derfor er denne miljøvennlig ved riktig bruk. Vil det da likevel utgjøre en miljørisiko?

Vi håper dere kan ta stilling til dette, og forhåpentligvis inkludere tennengel i de nye kriteriene for «Faste brænsler». Vi sender gjerne resepten på vår tennengel, men gjør oppmerksom på at dette er konfidensielle opplysninger.

Bioetanol:

Wilhelmsen Chemicals AS produserer en Bioetanol som er basert på biologisk etanol. Dette er sprit som er fremstilt ved fermentering av sukker, som er hovedråvaren i produktet. Vi ønsker å miljømerke dette produktet, men per i dag finnes det ikke et kriterium for bioetanol. Siden kriteriene for pellets nå skal utvides, ønsker vi at også Bioetanol blir omfattet av disse kriteriene for «Faste brænsler».

Byggteknisk forskrift (TEK10), paragraf 15-1 «Generelle krav til varme- og kuldeinstallasjon», krever at nye bygg skal ha to varmekilder. Den ene skal være et alternativ til elektrisk varmekilde. Biopeiser oppfyller disse kravene. Vi mener det er stor sannsynlighet for at utbyggere vil foretrekke Biopeiser. Ved å installere biopeis unngår man bygging av pipeløp. Dette vil gi arkitektonisk frihet og dermed reduserte kostnader. Man kan plassere ildstedet der man selv vil ha det, og man sparer kostnader ved å unngå bygging av pipeløp. Ved å erstatte konvensjonelle/tradisjonelle vedovner med biopeiser vil man spare miljøet, da biopeis ikke genererer svevestøv i form av piperøyk (forbrenningspartikler basert på vedovner). Slik piperøyk er for eksempel et problem i boligområder med eneboliger.

Vi tror derfor at pga TEK10 vil salg av biopeiser øke betraktelig i forhold til tradisjonelle vedovner.

Bioetanol brukes i Biopeiser. Da vi tror at salg av biopeiser vil øke betraktelig i fremtiden mener vi det er viktig å miljømerke Bioetanol.

Råvarene som inngår i produktet, er ikke klassifisert i henhold til tabell 2 i Krav 08 i Kriteriedokumentet «Faste brænsler»- med ett unntak: Produktet inneholder Denatoniumbenzoate. Dette brukes som denatureringsmiddel og er merket H302. Mengden svært liten, 0,000249%. Vi kjenner til at det per dags dato er nulltoleranse for råvarer merket H302. Vi håper imidlertid at det i de nye kriteriene ikke vil være absolutte krav om dette. Denne råvaren er et denatureringsmiddel som vi vanskelig kan ta ut av resepten. Siden dette er en bioetanol vil den brenne opp. Derfor mener vi denne er miljøvennlig ved riktig bruk til tross for denatureringsmidlet som er merket H302.

Vi håper dere kan ta stilling til dette, og forhåpentligvis inkludere Bioetanol i de nye kriteriene for «Faste brændsler». Vi sender gjerne resepten på vår Bioetanol, men gjør oppmerksom på at dette er konfidensielle opplysninger.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning er enig i at utvide produktgruppen med gel-optændingsprodukter, men ikke flydende optændingsprodukter, i henhold til termer og definition i EN 1860-3:2003. Nordisk Miljømærkning anser, at der ikke er styrbarhed på de flydende optændingsprodukter, da disse også kan anvendes som primære brændsler til eksempelvis biopejse og olielamper. Sukkerrør er en råvarer som kan anvendes til at producere bio-ethanol, som er hovedråvaren i optændingsgel. Nordisk Miljømærkning har tidligere bedømt råvarestandarden (Bonsucro) og konkluderet, at denne standard endnu ikke lever op til Nordisk Miljømærknings krav til bæredygtighedsstandarder. Derfor er indført et forbud mod brug af fornybare råvarer fra sukkerrør i kriterierne. Gel-optændingsprodukter skal testes og opfylde EN 1860-3:2003, samt det justerede krav til strålingsintensitet, som også gælder for de faste og hærkede optændingsprodukter.

4.3 Kommentarer til de individuelle krav

4.3.1 Produktion og produktbeskrivelse (Kapitel 1)

01 Beskrivelse af produktet

Fritz Schur Consumer Products A/S

Hvordan forholder vi os til beskrivelse af rest produkter / affaldsprodukter fremover kaldt "Waste" i ansøgning? Vi benytter Waste produkter i flere optændingsprodukter og grillbriketter og vil på den baggrund gerne kende den nøjagtige beskrivelse af et Waste produkt.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning tillader brugen af rest-/biprodukter fra skovindustrier eller sten-/kernefrugter. Nordisk Miljømærkning henviser til definition af fornybare råvarer i EN ISO 17225-1:2014 og de råvaretyper som Nordisk Miljømærkning har angivet specifikt i bilag 2. Her fremgår det at eksempelvis kokoskaller tillades som råvarer.

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
7	01 Description of the product	Raw materials used in the solid fuel are stated according to EN ISO 17225-1:2014 (Table 1).
7	Package size	In Finland also 16 kg, 20 kg bags and big bags (500 kg up to 1000 kg) are used for domestic solutions. Change the text to the following: 5, 15, 16, 20, and 500-1000 kg

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. Nordic Ecolabelling agrees that raw materials used in the solid fuel are stated according to EN ISO 17225-1:2014 (Table 1). The size mentioned for primary packaging is only examples.

Versowood Oy

Packaged and bulk wood pellets

The proposal seems to apply with or take into consideration only packaged goods. For example, in the description of the product-part in the page 7 it is stated that “*Description of the product(s) (volume/weight/number per package) in the application. Primary packaging and any use of individual packaging must also be included in the description.*”, so the description seems to demand packaging. Still in the beginning of the proposal in the page 4 it mentions also industrial usage “*What can carry the Nordic Ecolabel? The product group comprises the following solid fuels for domestic and industrial use: pellets, briquettes, wood chips, firewood, charcoal/briquettes and firelighting products.*”. Almost 100% of Industrial customers buy wood pellets by bulk, transported with truck, ship etc., not in bags. Many consumers also buy bulk pellets (transported with trucks) instead of individual packaged goods. Is it intended that these bulk pellet batches can also carry the Nordic Ecolabel?

Additional note: It would also be good to change the word “domestic” to “consumer” or “residential” in the “*solid fuels for domestic and industrial use*” –sentence in the page 4.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. Nordic Ecolabelling also includes solid fuels sold/marked as bulk, and this has now been clarified in the requirement. We also agree in changing the word “domestic” to “consumer use”.

4.3.2 Ressourcer (kapitel 2)

02 Materialesammensætning

Dansk Supermarked Group

Grillbriketter: Vi vil anbefale, at der i Svanemærke kriterierne tages højde for forskelligheden i de substanser, der anvendes til fremstilling af grillbriketter. Der bør laves en beskrivelse af krav til de forskellige råvarer, der kan anvendes til produktion af grillbriketter (fx. kokosnøddeskaller, træ, olivensten mv.). Forskelligheden i substanserne betyder, at testen EN1860-2 ikke nødvendigvis er retvisende for briketter fremstillet af andet end træ (overholdelse af EN1860-2 er i høringsforslaget angivet som en forudsætning for svanemærkning).

Der bør anlægges en positiv holdning til anvendelse af ”affaldsprodukter” (waste), såsom koksnøddeskaller, olivensten, vegetabilsk rest olie mv. i grillbriketter og optænding i svanemærkning.

Generel benyttelse af affaldsprodukt fra anden produktion i grillbriketter og optænding bør favoriseres – da dette kan være produkter, der ellers ville blive liggende uden anvendelse i naturen.

Optændingsprodukter: Det har ikke været muligt at vurdere relevansen af kravet om maks. 50 vægt-% i optændingsprodukter er i forhold til miljøbelastningen. Dette ønskes uddybet yderligere i baggrundsdokumentet, inden vi kan vurdere kravet.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning tillader brugen af rest-/biprodukter fra skovindustrier eller sten-/kernefrugter. Nordisk Miljømærkning henviser til definition af fornybare råvarer i EN ISO 17225-1:2014 og de råvaretyper som Nordisk Miljømærkning har angivet specifikt i bilag 2. Her fremgår det at eksempelvis kokoskaller og olivensten tillades som råvarer.

Nordisk Miljømærkning har efter høringen valgt helt at forbyde palmeolie, palmekerneolie og deres derivater. En udvidet markedsundersøgelse af optændingsprodukter viser, at der findes produkter på markedet, som ikke anvender palmeolie. Disse optændingsprodukter anvender triglycerider (estere) udvundet af eksempelvis raps, solsikker og vindruer. Der er også optændingsprodukter på markedet, som ikke er tilsat en brændbar væske/voks.

De Samvirkende Købmænd (DSK)

Grillbriketter: Der er behov for en mærkning, som tager afsæt i, at der findes en række forskellige og også ikke-træbaserede grillbriketter (ex. kokosnøddeskaller, olivensten mv.). EN1860-2 er i høringsforslaget en forudsætning for Svanemærkning af briketter, og denne standard er udviklet med specielt fokus på produkter af træ.

Behovet for en mere positiv holdning til anvendelse af ”waste produkter” i grillbriketter og optænding ift Svanemærkning. Kokosnøddeskaller er fx et waste produkt, hvorimod fx træ ikke er et affaldsprodukt.

Optændingsprodukter: At det ikke giver mening, at sætte en grænse for max. 50 % indhold af palmekerneolie i f.eks. optænding, når der er krav om RSPO-mass balance-certificering. Mass-balance certificering sikrer i sig selv 100 % sporbarhed.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående krav til Dansk Supermarked Group.

Cavron Global

Grillkullet: Der er mange former for råmateriale som kan bruges til fremstilling af Grill briketter. Traditionelt har råmaterialet været træ som blev lavet om til trækul, og senere er dette trækul blevet blandet med fyldmaterialer og blevet lavet om til briketter. Fra starten var det fra savmuld og rester fra træindustrien som blev brugt til at fremstille trækuls briketterne. Men i dag er der også store fabrikker som hugger frisk træ op og laver det hele til trækul.

Der har i de seneste 10-15år kommet flere alternative grillbriket typer på makedet, som er fremstillet af bio waste (Kokosnøddeskaller / Olivien kerner, skaller M.fl) Bio waste rester er råmateriale som ikke medføre fældning af træer. Det ville give meneing at man sagde at der minimum skulle en del af grill briketten, som kom fra denne type råmaterilae (bio waste).

Det vigtigste for en grill briket er at den fremstilles af mest muligt materiale som i princippet er ”waste” fra andre produkter, på denne måde vil vi kunne gøre mindst muligt skade på vores natur.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående krav til Dansk Supermarked Group.

Force Technology

Kap. 2 Ressourcer. 02 Materialesammensætning (side 7)

I den første sætning står: "Pellets, briketter, flis og brænde skal leve op til definition i henhold til EN ISO 17225:2014". Det er mig lidt uklart hvad denne "definition" er, men af tabel 1 på den næste side kan jeg se, at det kun er træ der må anvendes til pellets og briketter. EN ISO 17225 del 6 og 7 om pellets og briketter som ikke er lavet af træ, er således ikke omfattet. Det vil dermed være mere korrekt at skrive: "Træpellets, træbriketter, træflis og brænde skal leve op til definitionerne i henhold til EN ISO 17225:2014 del 1 til 5".

I definitionen for fornybare råvarer indgår "animalsk affald" og bionedbrydelige fraktioner af industriel og kommunal affald". Direkte anvendelse af disse råvarer er nok ikke i overensstemmelse med dansk lovgivning og svane-kriterier skal vel opfylde lovgivningen i alle de nordiske lande, Anvendelse af fast biomasseaffald til energiformål reguleres i Danmark af Bekendtgørelse nr.1637 af 13. december 2006, som i Bilag 1 definerer affald, der er omfattet af bekendtgørelsen.

Derudover kan anføres, at standardserien EN ISO 17225 Del 1 til 7 for faste biobrændsler ikke omfatter specifikation af animalsk affald eller industrielt og kommunalt affald, idet specifikationen er opdelt i hovedgrupperne Træ, Urter, Frugter og Vandplanter. For specifikation af affald kan henvises til EN 15359 for faste affaldsbrændsler.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Det er nu tydeliggjort, at der menes at pellets, briketter, flis og brænde skal leve op til termer og definitioner i henhold til EN ISO 17225:2014 del 1 til 5. Nordisk Miljømærkning har valgt ikke at tillade Svanemærkning af ikke-træholdige pellets og briketter (i henhold til EN ISO 17225:2014 del 6 og 7) i denne kriterieversion. Dette skyldes, at disse produkttyper kun er udbredt i meget begrænset omfang, samt at de ikke lever op til kvalitetskravene for træpellets/-briketter. Hvis der opstår interesse for at Svanemærke ikke træholdige pellets og briketter, vil Nordisk Miljømærkning se positivt på at inddrage disse i produktgruppen.

Det er nu tydeliggjort at definition af fornybare råvarer som omfatter "animalsk affald og bionedbrydelige fraktioner af industriel og kommunal affald" kun omfatter olier/voks i biooier til optændingsprodukter.

Fritz Schur Consumer Products A/S

Grillbriketter skal leve op til definitionen i EN 1860-2:2005 ifølge høringsdokumentet. Denne standard er baseret på og udarbejdet til trækul og grillbriketter fremstillet på basis af trækul. Standarden tager ikke højde for eksempelvis brændeværdi og funktionalitet for forbrugeren. Forbrugeren ønsker at vide, hvor længe de kan forvente at briketterne kan brænde ved en temperatur over 180° grader c., hvilket er den temperatur, professionelle kokke anbefaler ved tilberedning af mad.

Tillæg til definitionen her kunne være at en grillbriket minimum skal kunne brænde 150 minutter (2,5 time) ved en temperatur over 180° grader c.- testet i henhold til Force T-180 test, som er den eneste kendte og beskrevne testmetode for brændetider. EN-standarden forholder sig desværre ikke til brændetiden.

Hvad angår optændingsprodukter, mener vi ikke at der ikke skal være begrænsning på anvendelsen af palmekerneolie i produktet. Alternativer hertil er petroleumsbaserede produkter, som kravene til Svanemærkning indirekte hermed kan være med til at styrke brugen af ved at stille dette krav.

Stilles der specielle krav til emballagen ud over FSC eller PEFC og i så fald hvilke til hhv. transport-emballagen og primæremballagen? Dette er vigtigt specielt for briketter, da de er tunge og kræver en stærk emballage. Ex. er genbrugspapir ikke egnet til briketposer. Plast-emballage til briketter bør være en mulighed, hvis der benyttes plast, der kan genbruges. Plast beskytter briketterne mod fugt og forbrugerne/salgsstedet mod støv.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning er enige i, at brændetid for grillkul og grillbriketter er en relevant parameter for forbrugeren. Det er dog et stort problem, at der ikke findes en officiel standardiseret testmetode til at udføre en sådan test. Force Teknologi (dansk rådgivningsvirksomhed) har udviklet en metode til at teste brændetid, men metoden er ikke udviklet i bredt samarbejde med interessenter (som det sker i ISO- og EN-standardiseringsarbejdet). Testmetoden er heller ikke gennemtestet af forskellige testlaboratorier. På baggrund af dette, har Nordisk Miljømærkning valgt kun at følge de testmetoder som er angivet i EN 1860-2:2003. Optændingsprodukter: Nordisk Miljømærkning har efter høringen valgt helt at forbyde palmeolie, palmekerneolie og deres derivater. En udvidet markedsundersøgelse af optændingsprodukter viser, at der findes produkter på markedet, som ikke anvender palmeolie. Disse optændingsprodukter anvender triglycerider (estere) udvundet af eksempelvis raps, solsikker og vindruer. Der er også optændingsprodukter på markedet, som ikke er tilsat en brændbar væske/voks. Emballage: Nordisk Miljømærkning har valgt ikke at stille krav til emballagen, da vi mener at dette er et område producenter/leverandørerne allerede har høj fokus på.

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
7	There is missing in many cases the reference to a which part of EN ISO 17225 series is applied.	Add in all EN ISO 17225 the appropriate part, because there is no EN ISO 17225:2014 standard.
7 - 8	Minimum 95% recycled material What is allowed to be this 5%? Same question for wood chips: 70% for wood chips.	Raw materials are described in Table 1 in this document and there is not mentioned recycled material. Wood chips is produced from thinning wood, delimbed small-scale wood, stem wood, logging residues directly from forest, not recycled wood (used wood, e.g. pallets, wood packages and residues from furniture industry). Only chemically untreated used wood is allowed.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. The reference to which part of the EN ISO 17225 has now been updated in the documents.

Minimum 95% of raw material in pellets and briquettes has to be classified as: 1.2.1 (chemically untreated wood residues) according to EN ISO 17225:2014- 1. In addition to this, a minimum of 50% of wood raw materials used in the Nordic Ecolabelled pellets/briquettes must be certified as sustainably forested under the FSC or PEFC schemes. The remaining proportion of wood raw material must be covered by the FSC/PEFC control schemes regarding FSC controlled wood/PEFC controlled sources.

The requirement is now referring to “chemically untreated wood residues” according to EN ISO 17225:2014- 1 instead of recycled material.

Versowood Oy

Raw materials description

The raw materials are referred as recycled material. Biomass is more accurate term for the raw materials used in wood pellets. Biomass is also the term that is used in the EN ISO standards.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. The requirement is now referring to “chemically untreated wood residues” according to EN ISO 17225:2014- 1 instead of recycled material.

Energimyndigheten

(O2 sid 7(om definition av förnybart.

Energimyndigheten anser att en annan skrivning om torv vore att föredra. Exempelvis ”Torv omfattas inte av dessa kriterier”.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Det er tydeliggjort, at tørv ikke er defineret som et fornybart materiale, og tørv må derfor ikke anvendes som råvarer i Svanemærkede faste brændsler.

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleförbundet

Vad gäller kraven för råvaran till flis och ved är det något oklart vad som gäller för stubbar. Hela träd utan rötter, borde inkludera stubbar. Det vore olyckligt om inte stubbar skulle kunna användas. Idag sker framförallt uttag i samband med stormfällningar men stubbrytning är relativt väl undersökt och Energimyndigheten menar att det finns potential att nyttja stubbar¹⁶. Därutöver är det oklart vad som gäller för returträ, så kallad R/T-flis. Enligt tabell ett tycks det inte få inkluderas, men enligt krav i O4 får återvunnet material ingå i flis och ved respektive ska ingå i pellets och briketter.

Vad gäller exempelvis briketter så finns det sådana gjorda av halm och rörflen. Det torde vara fasta bränslen av förnybar råvara, men är dessa överhuvudtaget inte inkluderade?

---

¹⁶ Energimyndigheten. Konsekvenser av ett ökat uttag av skogsbränsle. En syntes från Energimyndighetens bränsleprogram 2007–2011, ER 2012:08.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljömärkning følger termer og definition i EN ISO 17225-1:2014 for alle faste brændsler, samt hvilke typer af råvarer som er omfattet af A1 og A2, som tillades for flis. Råvare typen "whole trees without roots" samt "logging residues" tillader ikke brug af rødder og stubbe. Krav O4 er opdateret, så der nu anvender terminologien "chemically untreated wood residue" og ikke genvundet materiale. Returtræ og (R/T-flis) tillades derfor ikke i Svanemærket flis.

I denne kriterieversion 3 har Nordisk Miljömärkning valgt kun at omfatte pellets og briketter af træ (følger EN ISO 17225, del 1-5:2014). Dette skyldes, at pellets og briketter af andre materialer end træ ikke er særligt udbredt på det nordiske marked, samt at disse skal leve op til andre kvalitetskrav end produkter af træ.

Svebio Bioenergiföreningen

Table 1. Wood chips.

For class 1.1.1 Whole trees without roots

Det oklart om stubbar ingår eller inte. Det behöver förtydligas..

1.2.1 Chemically untreated wood residues.

Kan RT-flis ingå i den här klassen? Förtydliga gärna i texten under tabellen.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående svar til LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleföreningen.

Træ

O3 Træarter som ikke må anvendes i Svanemærkede faste brændsler UPM Solid fuels

O3. About the protected tree species. It could be put on the list thorough HCVF and IFL principally any kind of tree species. Now it is existing there for example Siberian larch (outside EU). According to the database of FSC this specie is found as approved on the FSC certificate 1240 and many other FSC certificates are outside EU. It would be difficult to put into practice and verify it.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. The new forest requirements are developed in an open process with e.g. a public consultation in the spring of 2015 and dialogs with several stakeholders. Several NGOs expressed their concerned about forest activities in the so called Intact Forest Landscape (IFL) countries, especially in the priority countries of Brazil, Canada, the Congo Basin, and Russia – a concern that e.g. also shared by FSC¹⁷. FSC is currently working on development of indicators for the protection of IFL. IFLs are critical to some of the most most valuable forests remaining on this planet.

---

¹⁷ <https://ic.fsc.org/en/news/id/1672>, visited 20161122

Siberian larch is a coveted tree species in the construction industry due to its high quality, and therefore highly relevant for Nordic Ecolabelled products. The tree species is widespread in the boreal climate zone e.g. IFL areas in Russia. Corruption in Russia is a major issue, as evidenced by the Transparency International Corruption Perceptions Index (CPI)¹⁸. Nordic Ecolabelling share the concern about forest activities in IFL areas, and that it way Siberian Larch (which grow outside Europe) is listed on Nordic Ecolabeling's list of prohibited tree species.

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleföreningen

Det är märkligt att sibirisk lärk är uppförd på listan av otillåtna arter när det inte är arten i sig som ska skyddas utan då det är avskogning i Ryssland som är det verkliga problemet. Då det sannolikt är avskogning som ni vill komma åt borde det vara bättre med krav på återbeskogning. Vi föreslår istället hänvisning till EUTR, dvs förbud mot olagligt virke. Det torde därutöver vara omöjligt att påvisa om lärkträ är hybridlärk eller sibirisk lärk då det avverkats, varför ett förbud mot arten inte är möjligt att kontrollera.

Då det gäller de så kallade känsliga skogsområden, vilka nämns i bakgrundsdokumentet, är det olämpligt att använda High Conservation Value Forestry som är en term som innehas av FSC och som kan förändras av denna organisation. HCH Network charter bara är en av flera mekanismer för att identifiera och förvalta områden med höga bevarandevärden och HCV är en del av varumärket FSC. Att ensidigt peka ut HCVF är diskriminerande mot mindre skogsägare vars skogar är PEFC-certifierade. I Sverige är totalt 43 000 skogsägare anslutna till ett PEFC-certifikat. Dessutom är åtgärder inom HCVF-områden tillåtna i FSC om dessa bevarar eller förbättrar bevarande värdet.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående svar til UPM Solid fuels.

Svebio Bioenergiföreningen

03. Tree species that may not be used in Nordic Ecolabelled Solid Fuels.

Det är bra att hotade arter inte ska ingå som råvara men för att undvika att få in pellets från Ryssland tycker vi att det här är ett trubbigt instrument. Om Svanen tycker att FSC-certifierad lärkråvara från Ryssland inte är att lite på är det bättre att hänvisa till ett korruptionsindex. Alternativt kan man hänvisa till Timmerförordningen EUTR som kräver extra analyser för råvara som kommer från områden som kan vara problematiska och undviker därmed trädslagsproblematiken runt just lärk. High Conservation Value Forestry (HVC) är kopplat till FSC och bör därför inte användas i denna standard där både PEFC och FSC är tillåtna.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Thanks for the comment. See above answer to UMP Solid fuels.

---

¹⁸ <http://www.transparency.org/cpi2015/#results-table>

O4 Træråvarer

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
9	<p>What is the minimum amount of FSC/PEFC certified raw material that can be used for pellet and briquette production?</p> <p>In Pellets and Briquettes, replace the word recycled material with byproducts from wood processing industry or residues from forestry operations.</p> <p>Does these requirements for pellet and briquette raw material now prohibit the use of round wood as raw material for pellets and briquettes?</p>	<p>To be clarified.</p> <p>In ENplus certification was discussed the requirement should be 70%.</p>
9-10	<p>Definition of recycled material is not used in EN ISO 17225-1.</p> <p>Recycled material (post-consumer wood) is called used wood in EN ISO 17225-1:2014. There should not be requirement in, only raw materials in table 2 should be allowed. This term recycled wood is misleading those who use EN ISO 17225 standards. Also term waste is misleading, because EN ISO 17225 standards do not allow any waste.</p> <p>By-products and residues are not recycled material, there are produced in sawmills and planning industry and are residues from the production.</p> <p>Use term biomass, because all raw materials are biomass.</p>	<p>Proposal: Delete term recycled wood and use term 4.31 (Biomass) from EN ISO 16559:2014, see below:</p> <p>Biomass is defined from a scientific and technical point of view as material of biological origin excluding material embedded in geological formations and/or transformed to fossil.</p> <p>Biomass is organic material that is plant or animal based, including but not limited to dedicated <i>energy crops</i>, agricultural crops and trees, food, feed and fiber crop <i>residues</i>, aquatic plants, alga, forestry and wood <i>residues</i>, agricultural wastes, processing by-products and other non-fossil organic matter.</p> <p>This Biomass-term is also used in Biobased products -standards.</p>

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments. It has now been clarified in the requirement that a minimum of 50% of wood raw materials used in the Nordic Ecolabelled pellets/briquettes must be certified as sustainably forested under the FSC or PEFC schemes. The remaining proportion of wood raw material must be covered by the FSC/PEFC control schemes regarding FSC controlled wood/PEFC controlled sources.

The requirement is now referring to “chemically untreated wood residues” according to EN ISO 17225:2014- 1 instead of recycled material.

HELEN OY

- We see the Chain of Custody Certification requirements (FSC/PEFC) as a good basis for the acceptability of raw material usage. It generates transparent value chain for the solid fuels.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. We agree in the comment.

UPM Solid fuels

O4. The requirement of certified part by 70 % of wood raw materials used in wood chips and firewood is too high so we propose 50 %.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. Nordic Ecolabel believes that the traceability for production of wood chips and firewood are good, and therefore the requirement for certified part is kept at minimum 70%. Wood chips and firewood is normally not made out of by-products and residues from wood processing industries or energy forest. Wood raw materials (Salix / poplar / hybrid asp) from energy forest on farmland are exempted from this requirement, as this cannot be certified by FSC or PEFC.

Energimyndigheten

(O4 sid 9) om definition av återvunnet material.

Energimyndigheten har förstått att stamved inte räknas in i Nordisk Miljömärknings förslag till definition av återvunnet material. Stamved kan vara allt från timmer till klen gallringsved. Energimyndigheten anser att stamved inte bör exkluderas om marknaden ser det som ett bränslealternativ.

(O4 sid 9) om kraven på hög andel återvunnet material samt FSC/PEFC i relation till energiskog.

Kravet på 95 % återvunnet material i pelletsen riskerar ett hinder mot odling av energiskog. I Sverige finns ökande arealer jordbruksmark som inte används och att odla energigrödor skulle vara ett sätt att värde markresursen.

Salix/poppel/hybridasp på jordbruksmark är inte skogsbruk och omfattas därmed inte av FSC/PEFC. Energimyndigheten anser att Svanen-systemet inte bör utesluta trädbränslen från jordbruket, och om FSC/PEFC inte är tillämpligt så måste det få lösas på annat sätt.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljömärkning følger termer og definition i EN ISO 17225-1:2014 for alle faste brændsler, samt hvilke typer af råvarer som er omfattet af klasserne A1 og A2. For pellets og briketter kræves at minimum 95% af råmaterialerne skal være klassificeret som " 1.2.1 chemically untreated wood residues" i henhold til EN ISO 17225:2014- 1, hvilket ikke omfatter stammeved. Svanens skrappe kvalitetskrav til pellets og briketter gør, at træråvarer (salix/poppel/hybridasp) fra energiskov på agerjord, ikke kan leve op til kravene (meget bark). Træråvarer (salix/poppel/hybridasp) fra energiskov på agerjord kan dog indgå i Svanemærket flis og brænde, og er undtaget krav til certificering efter FSC og PEFC.

FSC Sverige

FSC har tagit del av förslaget och ställer sig positiva till förslaget på kriterier för träråvara i förslaget till regler för fasta bränslen.

För många andra delar av förslaget finns det bilagor för hur ett certifierat företag ska visa att de uppfyller olika delkriterier men inte för skogsråvara i 2.1. Varför är det så?

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Krav til træråvarer skal dels dokumenteres er erklæringer, gyldige FSC/PEFC sporbarhedscertifikater som omfatter de træråvarer som benyttes i de Svanemærkede faste brændsler samt dokumentation som viser at krav til certificeringsandele er opfyldt.

FSC Denmark

We could only wish that differentiation was made between FSC and PEFC as our standard criteria for protection of biodiversity hotspots and residue in the forests are quite different, and that this directly affects the products covered by this set of criteria. PEFC thus allows for a much higher removal of residue and logging much closer to biologically valuable spots than FSC.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments. Nordic Ecolabel recognize both FSC and PEFCs. Both schemes cover Forest Management certification of forests and subsequent Chain of Custody (CoC) certification, which documents the traceability of timber and timber products from certified forests. Both systems are considered common among forest owners, forest industries, manufacturers and distributors of wood products, and public authorities as reliable systems for sustainable forestry.

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleföreningen

Genom införandet av EUTR finns spårbarhet av all träråvara på EUs marknad och särskilda krav om spårbarhetscertifikat (CoC, Chain of Custody) borde inte behövas i EU-länder. Markägare med små innehav har inte möjlighet att göra skogsbruksåtgärder särskilt ofta och då blir det olönsamt att certifiera sig enligt PEFC eller FSC. Hälften av de privata enskilda fastigheterna i Sverige är mindre än 20 ha. I Danmark är 89 procent under 20 ha. Dessa markägare tycks helt utstängda från att vara leverantörer i detta förslag. Därtill kommer en hel del av råvaran till fasta bränslen i Norden, särskilt i Danmark, från annan mark än skogsmark. Här är inte PEFC eller FSC tillämpligt idag i varje fall. Hur ser ni på det? Detta slår även mot att inkludera energiskog, såsom poppel och salix, som i Sverige betraktas som jordbruksodling.

Det kommer eventuellt även förslag till hållbarhetskriterier för fasta och gasformiga bränslen från EU, ett läckt förslag kom i dagarna med flera öppningar. Hur kommer det vävas in i märkningen? Därutöver finns standarden för hållbarhetskriterier för bioenergi, ISO 13065.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. At det er mange små skovejere ses ikke som et hindrer for at certificere skov. Det kan man se f.eks. i Norge, hvor hovedparten af skovene er certificeret, selv om der er mange små skovejere. Nordisk Miljømærkning anser at FSC og PEFC både sikre certificeret lovlig og bæredygtig skovdrift samt sporbarhed i leverandørkæden. EUTRs system har fokus på at sikre at træ som bringes i handel på det europæiske marked er lovlig men ikke bæredygtigt. Derudover findes der en række træråvarer som i dag er undtaget EUTR. Derfor fastholder Nordisk Miljømærkning krav til at leverandører af træråvarer skal være sporbarhedscertificeret efter FSC eller PEFC.

Nordisk Miljömärkning har dog justeret kravet så træråvarer (salix/poppel/hybridasp) fra energiskov på agerjord nu er undtaget kravet til sporbarhedscertificering, da dette ikke er omfattet af FSC/PEFCs systemer. Nordisk Miljömärkning er opmærksom på EU's i gang værende arbejde med at udvikle bæredygtighedskriterier for faste brændsler og følger løbende med udvikling af disse kriterier. EU kommissionen har i et arbejdsrapport dateret 31. Juli 2014: "State of play on the sustainability of solid and gaseous biomass overused for electricity, heating and cooling in the EU" annonceret, at fælles bindende bæredygtighedskriterier (EU, 2014)¹⁹ tidligst kan forventes vedtaget i 2020. Nordisk Miljömärkning anser, at ISO 13065 ikke stiller krav til præstation, dvs. forholder sig ikke til bæredygtighed i råvarer, processer eller produkter. Derfor stiller Nordisk Miljömärkning krav til anvendelse af FSC eller PEFCs systemer for træråvarer.

PelletsFörbundet

Förslaget i O4 angående spårbarhet på råvaran via FSC/PEFC är bra och stämmer väl med de krav våra pelletstillverkare ställer. Möjligen är en begränsning vi kan peka på att kraven i FSC/PEFC inte täcker in råvaror från annan mark än skogsmark. Ett alternativ som branschen känner till är Hållbarhetskriterierna i ISO 13065.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljömärkning tillader kun Svanemærkning af pellets, briketter, flis og brænde (sv=ved) af træ. I grillkul/-briketter og optændingsprodukter tillades der dog andre fornybare råvarer end træ (krav O6). ISO 13065:2015 certificering kan indgå i dokumentationen for dette krav.

Svebio Bioenergiföreningen

O4 Wood raw material

Att hänvisa till FSC/PEFC chain of custody certification är ett möjligt sätt att garantera att råvaran kommer från ansvarsfullt brukade skogar men det utesluter all råvara som kommer från annan mark än skogsmark. I Danmark är t ex 1/3 av skogsflisleveranserna från icke-skogsmark. Är Svanen ute efter spårbarhet fås detta av Timmerförordningen och vill man garantera en god miljöhänsyn i produktionen av biomassa måste kravet utvecklas så även t ex salix och poppel odlade på jordbruksmark kan inkluderas. I framtiden ser vi även gärna en utveckling för att non-wood material skulle kunna inkluderas, t ex halm och rörflen. Hänvisning till FSC/PEFC utesluter också många små markägare. Ett möjligt alternativ till FSC/PEFC skulle kunna vara att hänvisa till ISO 13065 Hållbarhetskriterier för bioenergi.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående krav til PelletsFörbundet.

---

¹⁹ State of play on the sustainability of solid and gaseous biomass used for electricity, heating and cooling in the EU. EU Kommissionen. Hentet fra http://ec.europa.eu/energy/renewables/bioenergy/doc/2014_biomass_state_of_play_.pdf

Andre faste og flydende fornybare råvarer end træ i grillkul/-briketter og optændingsprodukter

05 Fornybare råvarer fra palmeolie, palmekerneolie og deres derivater

Fritz Schur Consumer Products A/S

Det anbefales at der stilles krav til minimum Mass Balance RSPO certificering, og ikke Segregated eller Identity Preserved, da tilgængeligheden på disse certificeringer er begrænset, og prisen for høj til optændingsprodukter. (Færdig produktet vil blive så dyrt, at ingen køber det)

Det anbefales også at max. grænser for eller vægtet andele fjernes når der er krav om RSPO Mass Balance certificering.

Sporbarheds certifikater og krav til disse bør beskrives, når det er produkter der eksempelvis ikke er omfattet af RSPO organisationen eller andre tilsvarende certificerings organisationer. Her tænkes specielt på krav til sporbarhed på Waste produkter.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning har efter høringen valgt helt at forbyde palmeolie, palmekerneolie og deres derivater. Forbuddet omfatter også vegetabiliske affalds eller restprodukter fra vegetabilisk palmeolieproduktion. En udvidet markedsundersøgelse af optændingsprodukter viser, at der findes produkter på markedet, som ikke anvender palmeolie. Disse optændingsprodukter anvender triglycerider (estere) udvundet af eksempelvis raps, solsikker og vindruer. Der er også optændingsprodukter på markedet, som ikke er tilsat en brændbar væske/voks.

PH Agro ApS

Palme olie og palme kerne olie vil kun vanskeligt finde anvendelse i Svanemærkede brændselsprodukter og optændingsprodukter, da jeg forudsætter at kravene i punkt 2.2 ”fysisk adskillelse” henviser til RSPO certificeret palmeolie, der enten er IDENTITY PRESERVED eller SEGREGATED. Der i begge tilfælde holder palmeolien fysisk adskilt fra konventionel producerede produkter, der i væsentlig grad vil fordyre anvendelsen af palmeolie produkter. Udover nogle få kosmetik og specielle fødevarer produkter, er sporbarheds kravet der generelt stilles af eksempelvis supermarkedskæder MASS BALANCE. Denne type palmeolie er tilgængelig i Europa og væsentlig billigere og mindre resursekrævende at anvende, end palmeolier der er sporbare tilbage til dyrknings lokaliteten.

RSPO certificeret MASS BALANCE palmeolie vil give forbrugerne den samme sikkerhed mht. CSR og sikkerhed for at, den anvendte mængde af anvendt palmeolie er produceret med baggrund i RSPO`s kriterier, hvorfor jeg foreslår at også denne mulighed implementeres i Svanemærket.

Anvendelsen af vegetabiliske affalds eller restprodukter fra vegetabilisk olieproduktion vil i praksis ikke kunne finde sted, da restprodukt strømmene fra en række fremstillings virksomhederne oftest ender i samme tank, og det dermed ikke giver mening at kræve sporbarhed tilbage til den produktion/proces hvor det vegetabiliske olie affald eller restproduktet opstod.

Dette vil i praksis eliminere anvendelsen af restprodukter fra raffineringen af vegetabiliske olier, hvilket ikke bør være hensigten, da netop anvendelsen af vegetabiliske olie restprodukter principielt er CO₂ belastnings neutrale.

Kravet om en høj detalje grad af geografisk sporbarhed vil i praksis ikke være muligt når det gælder videreførarbejdede vegetabiliske olie produkter med oprindelse af Raps, Solsikke og Soya olie, medmindre der anvendes raffinerede produkter der fremstilles til anvendelse i fødevarerindustrien.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående krav til Fritz Schur Consumer Products A/S.

O6 Sporbarhed og kontrol af fornybare råvarer i grillkul/-briketter og optændingsprodukter

Gryfskand Group

An independent competent third party control must control and verify the required documentation in (O6).

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. Nordic Ecolabelling agrees in the comment. Requirement to an independent competent third party control is part of requirement O14.

O7 Papir, pap og papirmasser i optændingsprodukter

Ingen høringskommentarer.

Kemikalier

O8 Kemiske produkter

Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionen anser att även förekomst av allergiframkallande ämnen i kemiska produkter, inklusive eventuell avgivning av allergiframkallande ämnen till luften vid förbränning, kan vara relevant att nämna i samband med kemikaliekraven.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Kravet til kemiske produkter er kun relevant for optændingsprodukter samt sammensatte produkter hvis funktion både er optænding og fast brændsel. Nordisk Miljømærkning stiller krav til at 100 vægt% af materialesammensætningen i faste brændsler skal være fremstillet af fornybare råvarer. Indhold af eventuelle ikke-fornybare urenheder/additiver tillades i små mængder fastsat i EN 1860-3:2003. Optændingsprodukter i form af faste optændingsblokke er typisk noget forbrugeren kun er i fysisk kontakt med i meget kort tid. Fortyggede optændingsprodukter er indpakket i plast mens optændingsgel er i en plastflaske. Nordisk Miljømærkning anser det derfor ikke som relevant også at stille krav til allergifremkaldende emner. Da forbrændingen foregår i et lukket brændkammer eller udendørs anses det heller ikke relevant at stille krav til afgivelse af allergifremkaldende emner ved forbrænding.

Da produkterne primært består af fornybart materiale, vil det også være umuligt at forudsige hvilke stoffer som kan forefindes i røggasserne.

09 CRM klassificering af indgående stoffer

Ingen kommentarer.

4.3.3 Energiforbrug (kapitel 3)

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
15	<p>It would be advisable to review Chapter 3 of the Nordic Ecolabelling of solid fuels. The Chapter should be a life-cycle assessment of production of pellets (NOTE! not the whole life cycle), wood briquettes and barbeque char coal and briquettes. This means it should take into account the whole energy consumption (both heat and electricity) needed to convert raw materials (e.g. sawdust, wood chips) to finished products, not just the energy needs of one process. According to the Nordic Ecolabeling background paper 33% of the consumed energy is electricity. It is thus important to recognize how the electricity is produced.</p> <p>The energy production at the production site and how the produced energy is used should be taken into account. Part of the produced energy could also be used for district heating. Fuel needed for e.g. bucket loader should also be taken into account when considering the total amount of energy needed for production of finished products.</p> <p>The O11 part does not take into account e.g. the usage of other kinds of dryers than direct and steam dryers. Some pellet manufacturing for example plants use hot water belt dryers for drying of the raw material.</p>	<p>Chapter 3 should be rewritten, so that the whole energy need for production of finished product is taken into account. Also the usage of waste energy (for district heating) should be taken into account. The share of fossil fuels should be expressed as CO2 kg/tonnes of finished product.</p> <p>If Chapter 3 is not rewritten, we propose the following change to O10: The share of used fossil fuel during production of pellets, wood briquettes or barbeque char coal and briquettes should not exceed 30% of the energy content in the used fuel blend.</p> <p>The reason for the change is following:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Fossil fuels are always needed in the startup of the boiler. ☐ Boilers could also be used for district heating (CHP-boilers), thus during high energy demand periods (winter) the need for energy is not met with only biofuels. ☐ To minimize the risk of chlorine induced corrosion in biomass fired boilers, the addition of sulfur to the fuel is needed. This is achieved either by addition of elemental sulfur to the biofuel or, as is the case in Finland (and also to some extent in other Nordic countries), biomass is co-fired with sulfur containing fossil fuels, mainly peat. According to Keijo Salmenoja's PhD thesis (Åbo Akademi 2000) and Alakangas, E. 2016, the safe molar ratio between sulfur and chlorine in fuel or fuel mixtures should be above 4. With typical sulfur and chlorine contents in forest residue and peat, the fuel mixture should contain roughly 25-30% (energy basis) peat. <p>This means that the 5% upper limit for fossil fuel share in energy production is too low.</p> <p>Please clarify what is included in energy production, does this include also drying if that is done in other place.</p> <p>Please also consider other production methods.</p>

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments.

Svebio Bioenergiföreningen

3. Energy Consumption

Vi tycker den föreslagna beräkningsmetoden är för trubbig utan föreslår istället att ett carbon footprint används. Då har man som producent möjlighet att jobba med flera olika alternativ för att minska sitt carbon footprint. Man har kanske en direkttork som inte är den mest moderna men kör istället alla sina transporter på biodiesel.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren.

O10 Fossile energikilder

HELEN OY

- What comes to energy consumption during the drying process when producing pellets, the 5 % fossil fuel limit is too strict for some of the Finnish pellet producers. Peat and biomass is used as a drying energy source in many production sites.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. We agree in the comment and the requirement has therefore been changed to; Energy from fossil sources may only be used for starting the drying /cooking process of raw materials for the production of pellets, -briquettes, -wood chips, -firewood and -charcoal / charcoal briquettes). The fossil proportion may not exceed 10% of the total annual energy consumption (start-up, drying /cooking / distillation).

Energimyndigheten

(O10 sid 13) om definition av egenproducerad el.

Med denna regel kan en aktör äga ett kolkraftverk och använda el därifrån för att torka sin pellets, vilket inte kan vara avsikten. Här behövs en omformulering.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker og er enig i kommentaren. Kravet er justeret så det nu fremgår, at det skal være egenproduceret fornybar el.

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleföreningen

Att ensidigt utestänga energi från fossila källor utöver 5 procent är tveksamt. Det finns avfallsanläggningar som mycket väl ha mer än 5 procent fossilt, och det borde därför finnas en möjlighet att använda restvärme där en del av ursprunget är fossilt.

Elmixen borde därutöver vara viktigare än vem som producerat elen. På sommaren finns i Sverige ett stort överskott av förnybar el från intermittenta elkällor som mycket väl skulle kunna använda till att torka pellets som kan användas mörka kalla och vindstilla vinterdagar då det är elbrist.

Som reglerna ser ut idag skulle en pelletsproducent med egen eltillverkning kunna torka sin egen pellets med kolkondenskraft emedan en pelletstillverkare utan egen eltillverkning inte skulle kunna använda förnybar överskotts el. Det är orimligt.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentaren. Kravet til brug af fossilt energi er ændret efter høringen til: Energi fra fossile kilder må kun anvendes til opstart af tørre-/kogningsprocessen af råvarer til produktion af pellets, -træbriketter, -flis, -brænde og -grillkul/-briketter). Den fossile andel må dog maksimalt udgøre 10% af det totale årlige energiforbrug (opstart, tørring/kogning/destillering).

Nordisk Miljömærkning anser at styrbarheden på fra nettet er meget dårlig. Derfor tillades der kun brug af Elektricitet til tørring/kogning/destillering hvis denne elektriciteten er egenproduceret fra fornybare kilder. Et sådan krav sikrer at der er fuld styrbarhed på den producerede fornybare el.

PelletsFörbundet

Förslaget i O10 och O11 kräver att endast 5% av den årliga energianvändningen i torken får vara av fossilt ursprung. Kravet gäller både pellets/briketter, flis och ved. Generellt tycker PelletsFörbundet att det är bra att man i kriterierna inför ett krav på max 5 % fossil energi för torkningsprocessen. Men om fossil energi skulle användas i andra delar av produktionskedjan så kommer denna inte att synas. Om man som tillverkare skulle välja att torka råvaran *med egenproducerad el* så borde detta vara möjligt. Vilket inte är möjligt med nuvarande formulering.

Generellt tycker vi att tab 4 är onödig då denna är onödigt detaljerad. Hur mycket, och vilket energislag som används skulle istället kunna ersättas med ett krav på ”Carbon Fottprint”. Vi vidhåller därför att i kriterierna skulle vinna på att ange **ett ”Carbon Footprint” för hela produktionskedjan som ett betydligt bättre alternativ.**

Vill man inte sätta ett fix gränsvärde så skulle man i denna utgåva ha kvar kravet på max 5 % fossil energi men att **ett samlat ”Carbon Footprint” ändå bör redovisas.** Om hela produktionskedjan beaktas så bör även elanvändningen att ingå, vilken skulle kunna beräknas utifrån den klimatpåverkan som är vedertagen för ”nordisk elproduktion”. Detta skulle direkt synliggöra vilken pellets som ger den minsta klimatpåverkan och visa på klimatnyttan i jämförelse med fossila alternativ. En likande princip diskuteras för drivmedelsidan för att underlätta för konsumenten att välja ett klimat smartare bränsle.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Takker for kommentarerne. Se ovenstående svar til LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleföreningen.

Nordisk Miljömærkning tydeliggjorde både i høringsbrevet og baggrunddokumentet, at vi ikke anser, at regler for opstilling til krav om carbon footprint er gode nok. Krav til Carobon Footprint vil ikke giver en miljøeffekt. Brug af fossile råvarer er det som i virkeligheden også vil styre et krav til carbon footprint.

Svebio Bioenergiföreningen

010 Fossil energy sources

Vi anser att klassningen som torv som fossilt är felaktig och motiveringen är inte tillräckligt väl underbyggd. Frågan om torvens roll i energisystemet analyserades grundligt av Torvutredningen i betänkandet Uthållig användning av torv (SOU 2002:100). Det är förvånande att Svanen inte tar sin utgångspunkt i eller relaterar till Torvutredningens analyser.

En av Torvutredningens slutsatser var att betrakta torv som "ett långsamt förnybart biomassebränsle". I sin analys framhöll utredningen att man inte kan betrakta torv som ett fossilt bränsle, av flera skäl. Dels sker en fortlöpande tillväxt av torv, som innebär att torven har en förnybarhetsaspekt. Dels är torven inte "fossiliserad", dvs inbäddad i geologiska formationer. Torven är också lätt nedbrytbar till skillnad från fossila bränslen. Det finns ett ständigt utbyte av växthusgaser mellan torven och atmosfären, både som koldioxid, som metan och som lustgas. Också på detta sätt skiljer sig torven från fossila bränslen, som är långsiktigt bundna i jordskorpan. Samtidigt utgör torven en pool av bundet kol. Torven karaktär av mellanting eller egen kategori har gjort att torven behandlas på ett sätt som både skiljer sig från förnybara energikällor och från fossila energikällor. I den svenska energipolitiken har torv i allmänhet jämförts med biobränslen, är befriad från energiskatt och berättigar till elcertifikat, medan den exempelvis i EU-ETS beläggs med utsläppsrätter på samma sätt som fossila bränslen. Torven har också av IPCC placerats i en separat kategori vid sidan av fossila bränslen och biobränslen. I ett avseende har torven ett entydigt företräde framför fossila bränslen. I enlighet med EU-målet om försörjningstrygghet ("security of supply"), som är en av de tre grundpelarna i EU:s energipolitik, utgör torven en svensk och EU-inhemsk energikälla som minskar beroendet av importerad fossil energi. Försörjningstryggheten har under olika skeden varit ett huvudskäl till att använda torv i det svenska energisystemet. Det är fortfarande ett skäl för att upprätthålla en torvnaering med kunskap och teknik för att vid behov kunna öka volymerna.

Genom att sätta en gräns på max 5 % fossilt kommer det inte vara möjligt att torka pellets i bioenergikombinat som använder avfallsbränslen eller har torv i sin energimix. Det är ur vår synpunkt en stor fördel att kunna använda restvärme på ett klokt sätt för att torka pellets och att denna pellets inte skulle kunna Svanenmärkas skulle vara märkligt. En carbon footprint metod skulle kunna lösa den problematiken och samtidigt inte låta helt fossila torkningsmetoder få genomslag.

Vi är tveksamma om förbudet mot att använda el är rätt formulerat. Om man får använda el som är egenproducerad så skulle det vara ok att använda el från ett eget kolkraftverk?

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentarerne. Nordisk Miljømærkning håndtere i disse kriterier tørv som kategorien fossilt brændsel, grundet høj emissionsfaktor for kuldioxid ved afbrænding (350 g CO₂/kWh²⁰). Derudover er udvinding af tørv forbundet med store tab af biodiversitet. Tørv/tørvemoser er mange 100 år om at udvikle sig og derfor har afskrælning af det øverste tørvelag store miljømæssige problemer.

---

²⁰ <http://www.biograce.net/home>, besøgt 16/6-2016

Krav til brug af rest-/overskudsenergi er nu præciseret så der ved anvendelse af ekstern produceret fjernvarme/overskudsvarme må der maksimalt indgå 10 % fossilt i energisammensætningen. Krav til brug af egenproduceret el er ligeledes præciseret at der er tale om egenproduceret fornybart el.

Gryfskand Group

Energy produced by fossil fuels may not exceed 3 % of Energy consumption in production of per tonne produced charcoal and/or charcoal briquettes

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. We have received many comments regarding this requirement, and the requirement has therefore been changed to; Energy from fossil sources may only be used for starting the drying /cooking process of raw materials for the production of pellets, -briquettes, -wood chips, -firewood and -charcoal / charcoal briquettes). The fossil proportion may not exceed 10% of the total annual energy consumption (start-up, drying /cooking / distillation). This is the first criteria version for charcoals/charcoal briquettes and an energy limit on max 3% therefore themes to strict.

O11 Energiforbrug ved produktion af pellets, træbriketter samt grillkul og briketter

Pellets, træbriketter

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
15	O11 Energy consumption in the production of pellets, wood briquettes and barbeque char coal and briquettes -It is not reasonable to put energy limits for one process in the production chain. Fixed energy consumption limits for one process does not necessarily lead to sustainable production optimization. -This proposal does not take into account production sites which don't need dryers as the use dried raw material. -Belt dryers using hot water are not taken into account in the proposal	Our proposal is that O11 should be removed for wood pellets and wood briquettes.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Tanks for the comments: Nordic Ecolabellings RPS analysis shows that energy consumption for the production of pellets and wood briquettes is significant, and that the drying of damp raw materials is the process that consumes most energy.

Furthermore, the RPS analysis shows that there is limited potential (P) for the energy requirement to include all the processes that use electricity to power the machinery, since the pellet factories, to a great extent, use the same electricity-powered technologies (debarking, chipping, grinding, pressing, cooling and sifting). The requirement for energy consumption therefore only covers energy for the drying/boiling process in this version 3 of the criteria.

It is off cause possible to use dried wood raw material. The requirement only applies for the specific pelletizing production processes.

Belt dryers using hot water is considered as an indirect drying technology. The requirement has been clarified in direct dryers and indirect dryers (instead of steam dryers).

Versowood Oy

Calculating energy consumption

Energy consumption calculating should be defined more specifically. For example, if the raw materials are byproducts from mechanical wood industry and don't need any additional drying process (because the raw material is dry enough as a result of other not pelletizing production processes), is the energy consumption still to be calculated from other unrelated manufacturing processes or is it "zero drying energy" raw material? And if - for example - "recycled waste heat" is used in process, how is it calculated into energy consumption?

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments. The requirement only applies for the specific pelletizing production processes, not for the producer of raw materials (by-products from other primary wood industries). See above answer to Finish Mirror Committee of Solid biofuels.

Energimyndigheten

(O11 sid 14) om gränsvärden för energiförbrukning.

Här framgår det inte om spillvärme ska inräknas inom gränsvärdena eller ej. Det är oklart om Svanen skiljer mellan "köpt" energi som annars skulle hamna på annan plats på marknaden och spillvärme som annars skulle kylas bort.

Energimyndigheten anser att det ska gå att använda spillvärme som annars inte hade kommit till användning. Ytterligare ett frågetecken är användningen av egna restprodukter för torkningsprocessen.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Krav til brug af ekstern købt rest-/overskudsvarme er nu præciseret i kravet. Hvis der anvendes overskudsenergi fra egenproduceret energi skal andelen af fossil energi indgå i beregningerne.

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleföreningen

Är verkligen tabellerna lämpliga mått eller är det viktigare med totala utsläpp, exempelvis *carbon footprint*.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Data i tabellen bygger fra aktuel data fra rapporter og producenter af pellets, se baggrundsdokumentet. Nordisk Miljømærkning tydeliggjorde både i høringsbrevet og baggrundsdokumentet, at vi ikke anser, at regler for opstilling til krav om carbon footprint er gode nok. Krav til Carbon Footprint vil ikke give en miljøeffekt. Brug af fossile råvarer er det som i virkeligheden også vil styre et krav til carbon footprint.

Magnus Ståhl, Miljö- och energisystem, Karlstads universitet

Angående energikraven på torkningen, borde det inte vara skillnad i energiförbrukning om råvaran torkas med lågtemperatortorkning kontra högtemperatortorkning. Det finns ju fabriker idag som använder restvärme från närliggande industri för att torka (restvärme som annars skulle ha dumpats upp i atmosfären. de borde ju kunna använda mer energi än någon som bränner ett bränsle för att torka sin råvara.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Kravet til energiforbrug er differentieret mellem brug af direkte- og indirekte tørringsteknologier, som ofte også er komplet til lav- og højtemperatur. Krav til brug af rest-/overskudsvarme er nu præciseret i kravet.

Svebio Bioenergiföreningen

011 Energy consumption in the production of pellets, wood briquettes and barbecue charcoal and briquettes

Table 4,

Vi föreslås att tabellen stryks och ersätts av ett carbon footprint. Vi saknar också en källhänvisning för tabellen.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for komment. Kildehenvisning til tabel 4 findes i baggrundsdokumentet under krav 011.

Grillkul og -briketter

Fritz Schur Consumer Products A/S

Energiforbruget på 4600 kWh/ton virker højt. En lavere grænse burde kræves på et svanemærket produkt. Det bør så også tillades at der benyttes mere end 5% fossilt brændstof. Her kunne indføres en regel gående på at fossile brændstof kun må benyttes til opstart af anlæg, og ikke til drift af anlæg, frem for en procent størrelse. Producenter kan blive tvunget til at lade anlægget køre længere end nødvendigt for at få forbruget af fossile brændstof ned på 5%. Fossile brændstoffer bruges i mange automatiserede produktioner ofte som opstartsbrændsel.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning er enig i kommentaren til brug af opstart af fossil energi i opstartsfasen. Kravet er nu ændret, så energi fra fossile kilder må kun anvendes til opstart af tørre-/kogningsprocessen af råvarer til produktion af pellets, -træbriketter, -flis, -brænde og -grillkul/-briketter). Den fossile andel må dog maksimalt udgøre 10% af det totale årlige energiforbrug (opstart, tørring/kogning).

Kravgrænsen på 4600 kWh/ton briketter er fastsat ud energidata fra flere moderne produktionsanlæg i Europa. For at understøtte kravet om en effektiv proces, er der yderligere krav til at mængden af træ/anden fornybar råvare (input råvarer) til at producerer 1 ton grillkul, ikke må overstige 3000 kg (massefylde ovntørt træ/anden fornybar råvarer). Kravet sikrer, at der kan anvendes varierende input af råvarer (m³), alt efter råvarens densitet.

Hvis råvaren eksempelvis er bøg vil der maksimalt kunne anvendes: 3000 kg / 580 kg/m³ = 5,2 m³ bøg. Hvis råvaren er skovfyr eller kokoskaller vil der maksimalt kunne anvendes: 3000 kg / 430 kg/m³ = 7 m³

Gryfskand Group

Energy consumption kWh/tonne barbecue charcoal and briquettes

- (1) Energy consumption in production: max 4000 kWh/tonne
- (2) Energy input from wood (for drying and distillation): max 15000 kWh/tonne
  - Calculated by: kg of wood (solid and oven dry wood) required to produce 1 tonne of charcoal x 5,3 kWh (energy value per kg solid oven dry wood)
- (3) Excess energy (after drying and distillation): max 2700 kWh/tonne whereof min 50% must be re-used in other internal and/or external installations
  - Calculated by: Energy input from wood (2) – Energy consumption in production (1) - Energy value of 1 tonne charcoal in 8300 kWh

Example:

1. Energy consumption in production = 3850 kWh/tonne
2. Energy input from wood (for drying and distillation): 5,1 m³ (wood required for 1 tonne charcoal) x 540 kg/m³ (average density of oven dry solid wood) x 5,3 kWh (energy value per kg solid oven dry wood) = 14596 kWh/tonne
3. Excess energy (after drying and distillation): 14596 – 3850 – 8300 = 2446 kWh/tonne (whereas approximately 2000 kWh/tonne are re-used in internal and external installations)

Emphasis that, if a briquette producer only, all criteria's that are valid for charcoal must be met by the supplier of charcoal (who must control and verify the required documentation by independent competent third party).

Energy consumption for drying 1 tonne of briquettes max 4324 kWh including Energy consumption in production of the charcoal used. (4000 + 600) x 0,94 = 4324 as binder is added.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments. Based on your calculations it looks as if you meets both the energy requirements to charcoal and charcoal briquettes. In requirement 016 it says that distillation process must be done in an automated closed production system where the waste gases (excess energy) from drying/distillation process is collected and utilized in drying/distillation process again before they finally is emitted to the air. We don't see the need for setting a limit on how much excess energy that must be re-used in other internal and/or external installations. Normally companies are focusing on using their energy as effective as possible.

4.3.4 Brugs- og kvalitetskrav (kapitel 4)

012 Kvalitetsspecifikationer til pellets, briketter og flis

Force Technology

Kap. 4 Brugs- og kvalitetskrav pellets mm, Tabel 6 side 15

Egenskaber: (1. kolonne)	"Arsenic, As" skal oversættes til "Arsen, As" - ikke Arsenik" (som er As ₂ O ₃).
Pellets: (2. kolonne)	I første række angives "A1", men en del af de angivne krav (fugt, aske, holdbarhed, brændværdi m.m.) er skrapere end kravene til Klasse A1 i EN ISO 17225-2! Det vil derfor være bedre her at angive krav til oprindelse (1.1.3 og 1.2.1).
Analysemetode, Generelt:	De anførte ISO standarder er også EN ISO standarder (lige som ISO 17225 serien).
Analysemetode, Længde:	For pellets bestemmes længde jf. EN ISO 17829. SS187120 er en ophævet svensk standard, erstattet af SS EN ISO 17225-2. For briketter bestemmes længde, ligesom bredde og højde, iht. EN ISO 17225-3.
Analysemetode, Partikel størrelse fordeling:	Partikelstørrelsesfordeling for flis bestemmes jf. EN ISO 17827-I (ikke ISO 17225-4).

Kap. 4 Brugs- og kvalitetskrav pellets. Tabel 6, fodnoter side 16

Vedr. ****: Der er ikke noget Annex D i EN ISO 17225-4.

Vedr. *****: Den karakteristiske temperatur SST benævnes på engelsk som Shrinkage Starting Temperature og er den temperatur, hvor prøvelegemets størrelse er skrumpet til 95 % ift. startstørrelsen. SST påvirkes af mange faktorer, som ikke nødvendigvis er smeltning (kan f.eks. være afgivelse af CO₂ fra indeholdte carbonater) og er derfor frivillig jf. CEN/TS 15370-1. Jeg har personligt aldrig anerkendt denne temperatur, som nok nærmere bør oversættes til "Startskrumpningstemperatur" (og ikke "svind starttemperatur"). Det fremgår i øvrigt ikke af Tabel 6 hvilken af de fire karakteristiske temperaturer, der skal være > 1400 °C.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning er enig i alle kommentarerne, og dette er nu rettet i kriterierne. Kravniveauerne til pellets følger nu ENplus, som også anvender klasse A1 i sine kriterier.

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
16	Sampling methods, add also coming new sampling methods- There will be also	<ul style="list-style-type: none"> - EN ISO 18135, Solid biofuels. Sampling - EN ISO 14780, Solid biofuels. Sample preparation - ISO/NP 21945 Solid Biofuels - Simplified sampling method for small scale applications and stores (under preparation)
	Table 6, length of pellets	Length is taken from SIS pellet standard, which is not in force (EN 17225-2 superseded all national standards).

		Methods of analysis, Length: Length of pellets is determined according to ISO 17829, not SS187120. Briquettes according to ISO 17225-3 Change: maximum length 40 mm and 1% can be longer and all < 45 mm.
	Methods of analysis, Particle Size Distribution P: The particle size distribution of wood chips is determined according to ISO 17827-1 not 17225-4	Change methods
	Methods of analysis, Additives: There is no ISO standard for Additives, the ISO 18846 stated in Table 6 is for Fines content determination	Delete method for additives
	Table 6, heading of columns are missing	Add page 50 also column headings
	Table 6, lower calorific value is not correct term Value of 17,3 MJ/kg is too high, this means that net calorific value on dry basis should be 19.2 MJ/kg, which might be too high for all kind of wood species.	Change: Net calorific value Use values of net calorific value as received from standard, 16,5 MJ/kg (net calorific value 19 MJ/kg is average).
	Moisture content, 8% is not from EN ISO 17225-2:2014. This value has also been proposed and discussed in ISO/TC 238 WG2 thoroughly and decided to have 10%	Change value to 10%, which is request in standard.
	Mechanical durability of pellets. This value can be used, when Lignotester is the equipment, which is very common in pellet mills. Lignotester is not accepted method in EN ISO 17225-2:2014). This value has been discussed in WG2 and added 97.5%.	Consider to change 97.5%
	Ash melting temperature, is this flow temperature, when ash is melt? You are requesting all temperatures in footnote. Value of 1,400 °C is high, if you mean DT temperature. This requirement can be met only by few wood species. All most all broad-leaf species are out. Note that ashing temperature in EN ISO standard is currently 550 °C, which makes difficult to determinate temperatures. New standard under development (ISO 21404) is proposing ashing temperature 710 °C.	Add FT in the column one or change DT 1200 °C.
	Ash content of 0,5 % is for coniferous wood without bark, measured by old method, where ashing temperature was 815 °C. Ashing temperature in EN ISO standard is currently 550 °C, and this method gives about 0,2% higher values for wood. That was reason to select 0,7% as threshold value in EN ISO 17225-2.	Change value for A1 pellets to 0,7%.

	Not all broadleaf species can meet this 0,5% value, even if there is no bark in the raw material.	
	Mechanical durability 98% is based on Lignotester (which is not reference method, but widely used in pellet plants). See previous comment for page	Consider to have 97,5%, if reference method is used.
	Net calorific value is too high, not all wood species can meet this requirement, because wood without bark has lower calorific value (dry basis) than e.g. small-sized wood with bark. Value should be based on net calorific value on dry basis 19 MJ/kg and maximum moisture content 10% then value is 16.9 MJ/kg	Consider to have minimum value 16,5 MJ/kg that all kind of wood can be included,

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments. Nordic Ecolabelling agrees in most of the comment. The requirements level is now identical with ENplus. The sampling method EN ISO 18135 has been added to the requirement, but not ISO/NP 21945 since this is still under preparation.

Versowood Oy

Quality limits

The quality limit table combines many different standards and differs from EN ISO quality tables on many parts. Combining different EN ISO and national standards gives ambiguous quality limits for production quality control and might confuse the costumers. We think that all of the quality limits for wood pellets should be from EN ISO 17225-2 standard quality tables, which are currently used worldwide.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. Nordic Ecolabelling agrees that the use of different requirements levels from different EN ISO and national standards might confuse the costumers. The requirement levels has therefore been changed and equals now ENplus.

Norwegian Firewood AS

Endringsforslag O12 Vår brikettproduksjon foregår med tørr kutterflis fra sagbrukene. Dette er en vare som er tørket ned til 14-16 % i gjennomsnitt, med maksfuktighet på 17 %. Denne blir fraktet rett inn i vår brikettproduksjon, som vi pakker i forbrukerpakninger på 10 kg. Tester gjort av Eurofins viser at våre briketter har svært lave nivåer på tungmetaller, en høyere brennverdi enn kravet dere setter, men at fukten til tider vil ligge over de 12 % som dere setter som krav. Selv ved en maksfukt på 15 % på brikettene våre ligger brennverdien over det dere setter som krav. For å være sikre på å oppfylle de kravene som dere setter på fukt må vi begynne å tørke flisa. Dette ønsker vi ikke, da dette vil gi en negativ miljøverdi, og veldig liten effekt på brennverdi. Kutterflis er et avfallsprodukt fra sagbrukene, som det vil være meningsløst å gjøre noe med i et miljøperspektiv. Vårt forslag er at dere opprettholder alle andre krav, men at dere øker fuktkravet til 15 %, som det også etter hva vi vet har vært tidligere.

Dette sikrer en brikettproduksjon som er mest miljøvennlig, da vi kan bruke avfallsprodukter fra sagbrukene, som per i dag er et stort problem for dem, uten å gjøre noe med det. Å ikke gjøre noe med dette punktet vil tilsi at en av to vil skje for å oppnå svanemerket: 1. Man må begynne å tørke flisa, som vil være ressurskrevende og miljøskadelig, uten at det gir noen effekt på brennverdi 2. Ta kun flis fra møbelindustri eller limtreproduksjon, som har lavere fukt, men i svært lav volum. Dette er ofte flis med tilsatte limstoffer, eller annet, som også kan gi lavere brennverdi

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning er enige i, at der er en god miljønytte i at anvende tørre bi- og restprodukter fra primære skovindustrier i stedet for virgine træråvarer til produktion af briketter.

Det giver derfor også god miljømæssig mening at kunne anvende den tørre råvarer (med et fugtindhold mellem 14-16%) direkte i briketproduktionen, frem for at skulle tilføre yderligere energi, får at nå en fugtgrænse på under 12%. Briketter anvendes ofte som brændsel i brændeovne/kaminer, og her er fugtgrænsen på 18-20%. Nordisk Miljømærkning fastholder krav til fugtindhold på maksimalt 12%, således at krav og kravniveauer til briketter følger klasse A1. Det er dog tydeliggjort, at Nordisk Miljømærkning acceptere en usikkerhed på $\pm 2\%$ for krav til fugtindhold. Dvs. at der tillades et fugtindhold på op til 14%.

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleförbundet

Det är fel ISO-referens angående pelletsens storlek. Kvalitetskraven på flis borde skilja markant om den ska användas i en villapanna eller i ett fjärrvärmeverk. Detta behöver adresseras. Dessutom är det ett fel i askinnehållet för flis.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Kravet til størrelse på pellets følger nu ENplus (og EN ISO 17225-2 klasse A1). Nordisk Miljømærkning har bevidst valgt, kun at omfatte flis som anvendes af forbrugere/mindre kedler i virksomheder/varmeværker. Kvalitetskrav til fjernvarmeværker er ofte individuelle afhængig af produktionsform/teknologi, hvilket giver en dårlig styrbarhed på kravet. Kravet til askeindhold i flis følger krav angivet i klasse A1 eller A2 i henhold til EN ISO 17225-4:2014.

Magnus Ståhl, Miljö- och energisystem, Karlstads universitet

Varför skall pelletsfukthalten vara lägre än/lika med 8%, det är ju lågt och dessutom har ni krav på att inte ödsla för mycket energi på torkningen vilket är motsägelsefullt!

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning har valgt at følge kravniveau angivet i ENplus standarden, som også er identisk med krav til fugtindhold i EN ISO 17225-2:2014). Kravgrænsen er derfor justeret fra 8% til 10%. Begge standard anvendes i stor udstrækning af pellets branchen.

Nordisk Miljømærkning stiller krav til at minimum 95% af træråvaren i pellets/briketter skal være bi/restprodukter fra primære træindustrier. Disse træråvarer er derfor i stor udstrækning allerede tørret ned, hvilket gør, at der kun skal anvendes en begrænset mængde energi for at nå kravet på 10 % fugt.

O13 Kvalitetsspecifikationer til brænde (sv = ved, no = brensel)

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
17	Firewood, moisture content In Finland is not possible to get dry firewood with reasonable costs below 20 w-%. During the winter moisture will increase (see Chapter 4.5 in Alakangas et al. 2016).	Moisture content of firewood should be stated according to Table 1 in ISO 17225-5, e.g. for A1 graded firewood the moisture property classes are: M20 (≤ 20 w-%) and M25 (≤ 25 w-%).
	Table 7. Lower calorific value is not correct term	Change to net calorific value In EN ISO 17225-5:2014 this is informative property. It should not be requested firewood producers to measure calorific value, value can be taken from literature and calculate according the formula in Annex of EN ISO 17225-5. Moisture content could be measured by a method developed by VTT (see Alakangas et al. 2016) or by rapid moisture meters.
	Text under table Water content	Change moisture content (wet basis)
	Diameter 8 - 12 cm	Diameter of firewood should be stated according to Table 1 in ISO 17225-5 and 85% of the firewood should be kept in specified diameter property class. According to ISO 17225-5 the diameter property classes for A1 graded firewood are: D2 (≤ 2 cm), D5 ($2 < D \leq 5$ cm), D15 ($5 < D \leq 15$ cm), and D15+ (> 15 cm, actual value to be stated).

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments. The requirement to diameter and moisture has now been change according to EN ISO 17225-5. Regarding the moisture content Nordisk Ecolabelling only allows a maximum of 20% ($M20 \leq 20$ w-%). Firewood is normally used in small stoves/boilers in private households and a moist content up to 25% will lead to a poor combustion (efficiency) and increased emissions.

The requirement has been changed to net calorific value. The requirement is an informative requirement.

Norwegian Firewood AS

Endringsforslag O13 Når det gjelder fuktinnhold i ved så foreslår vi at denne holdes til Norsk Standard på 20 %. Bakgrunnen for dette er at ved som skal tørkes ytterligere ned vil kreve mer bruk av kunstig tørke i forhold til miljøvennlig soltørking, uten at det etter vår mening gir noen særlig miljøeffekt i form av høyere brennverdi.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning er enig i kommentaren og kravet til fugtinnhold er nu justeret til maksimalt 20%.

Energimyndigheten

(O13 sid 16) om kvalitetsspecifikationer för ved och ved-diameter.

Energimyndigheten anser att kravet på veddiameter bör tas bort. Beroende på vilken vedpanna eller braskamin som avses kan denna specifikation vara missvisande.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Kravet er ændret så kravet til diameter nu følger EN ISO 17225-5:2014. Kravet sikrer, at forbrugeren er sikker på at minimum 85% af brændet overholder den angivende diameter.

Svebio Bioenergiföreningen

013. Quality specifications for firewood

Table 7. Vi föreslår att diameterkravet på ved stryks. Lämplig diameter för ett vedträ beror på i vilken panna/kamin som vedträet ska eldas, precis som att längden på ett vedträ är användningsspecifikt. Vi undrar också hur man mäter diameter på ett klövet vedträ? Det saknas referens till lämplig mätmetod.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående krav til Energimyndigheten. I EN ISO 17225-5:2014 er det angivet hvordan man måler diameter på kløvet træ. Dette sker at producenten udformet et hul i en plade med den ønskede diameter. Nordisk Miljømærkning kræver at producenten beskriver en rutine for hvordan det sikres at kravet overholdes.

LRF Skogsägarna och Svenska Trädbränsleföreningen

Kvalitetsspecifikationer till ved behöver utgå. Det är olika behov till olika vedpannor och därtill finns helt andra krav vad gäller kaminer. Fukthalten är viktigare och marknaden måste avgöra vilken storlek som behövs.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående krav til Energimyndigheten og Svebio Bioenergiförening.

O14 Kvalitetsspecifikationer til grillkul og grillbriketter

Dansk Supermarked Group

Et meget vigtigt element på grillbriketter er brændetiden (brændetid er ikke et kriterie i opfyldelsen af EN1860-2). Vi mener, at lige netop brændetid er yderst relevant og den eneste korrekte måde, hvorpå man kan vurdere kvaliteten af briketten.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning er i enige i, at brændetid for grillkul og grillbriketter er en relevant parameter for forbrugeren. Det er dog et stort problem, at der ikke findes en officiel standardiseret testmetode til at udføre en sådan test. Force Teknologi (dansk rådgivningsvirksomhed) har udviklet en metode til at teste brændetid, men metoden er ikke udviklet i bredt samarbejde med interessenter (som det sker i ISO- og EN-standardiseringsarbejdet). Testmetoden er heller ikke gennemtestet af forskellige testlaboratorier. På baggrund af dette, har Nordisk Miljømærkning valgt kun at følge de testmetoder som er angivet i EN 1860-2:2003.

De Samvirkende Købmænd (DSK)

Vigtigheden af, at der findes en standard for grillbriketternes brændetid – som i dag ikke er omfattet af EN1860-2, men som burde være relevant. Brændetiden er også relevant for forbrugerne, når pris og kvalitet skal sammenlignes i en købsituation, hvor valget står mellem flere produkter.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående krav til Dansk Supermarked Group.

Fritz Schur Consumer Products A/S

Det bør være et krav til et Svanemærket produkt, at der også kigges på CSR delen - specielt på produkter produceret i ”kritiske CSR lande”.

Det bør som minimum kræves at fabrikkerne er BSCI certificerede og har en løbende kontrol. Der bør også være en beskrivelse af brugen af affaldsprodukter (= waste), da disse er at fortrække. Desuden bør der stilles krav til bindemidlerne i briketter, så der ikke benyttes bindemidler, som ville have kunnet anvendes til/som fødevarer. Her tænkes specielt på kartofler, majs etc.

Hvis der hentes træbaserede produkter i ”kritiske CSR lande” - som eksempelvis Afrika - skal man overveje helt at forbyde disse i Svanemærkede produkter, da sporbarhed og produktion i Afrika er temmelig kritisk, læs eventuelt FERN rapporten www.fern.org.

Der skal her også tænkes på, at denne type træbaserede kulprodukter fra Afrika ofte blandes med Europæisk produceret kul i ex. Ukraine, Polen eller andre lande og sælges som briketter produceret (oprindelse) i et europæisk land.

Det fremgår at produktionen af kul og briketter skal ske på permanente produktionsanlæg. Vi vil her gøre opmærksom på den særlige indsats, som produktionen i Asien gør for lokalbefolkningen i form af arbejde til bønder i lokalområdet, som leverer karboniserede kokosnøddeskaller til fabrikken og derved tjener penge. Denne støtte til lokal samfundet vil forsvinde, hvis der stilles de nævnte krav til produktionen. Der kunne evt. stilles krav til at en sådan ordning skal auditeres af et eksternt organ.

Specifikationerne i Tabel 8 bør opdeles i forskellige substanser, der kan Svanemærkes - med hvert sit kvalitetskrav. Der bør tilføjes en brændetids test på briketter (Force T-180 testen), da det er den eneste test, der reelt viser forbrugerne hvilken kvalitet briket de køber, og hvad de kan forvente af brændetid!

Kvalitets specifikation er udelukkende baseret på EN 1860-2, som er udarbejdet på basis af træbriketter. EN 1860-2 er ikke nogen kvalitets beskrivelse af briketter generelt, men udarbejdet til briketter fremstillet af træ. Andre råvarer såsom kokosnøddeskaller, bambus, olivensten mv. kan naturligvis testes i henhold til EN-1860-2; men det giver ikke et korrekt billede af brændeværdien på disse substanser.

Eksempel:

Nedenfor er beskrevet en træbriket, der overholder EN 1860-2 og en kokosnøddeskal briket der ikke overholder EN 1860-2.

	Vand	Aske	Flygt. Bestanddele	Fixed Carbon	Brænd tid FORCE T- 180 test
EN 1860-2 krav	Max. 8%	Max. 18%	Ingen krav	Min. 60%	Ingen krav
Træbriket*	4,0	13,7	18,8	67,5	180 min.
Kokosnøddeskalbriket**	6,9	27,0	14,8	58,3	170 min.

* Journal nr.: E16-389 TASK 116-22714-0005

** Journal nr.: E16-902 TASK 116-22714-0009

Vi vil klart anbefale, at man kigger på briketternes brændetid ved +180 grader c., da dette er hvad forbrugerens oplever som kvalitet ved briketter ved anvendelse af produktet. Hvis briketterne ikke varme ordentligt, eller tilstrækkeligt længe bliver det opfattet som en dårlig briket.

Et højt fixed carbon indhold er ikke nødvendigvis det samme som lang brændetid. Desuden kan der i flere typer af briketter bl.a. kokosnøddeskalbriketter være en høj andel af aske, hvor en stor del af denne ”aske” er kulstøv med en granulering mellem 0 og 10 mm.

Vi henviser her til vores kommentar under punkt 2 – ressourcer: Grillbriketter skal leve op til definitionen i EN 1860-2:2005 ifølge høringsdokumentet. Denne standard er baseret på og udarbejdet til trækul og grillbriketter fremstillet på basis af trækul. Standarden tager ikke højde for eksempelvis brændeværdi og funktionalitet for forbrugeren. Forbrugeren ønsker at vide, hvor længe de kan forvente at briketterne kan brænde ved en temperatur på +180° grader c., hvilket er den temperatur, professionelle kokke anbefaler ved tilberedning af mad.

Tillæg til definitionen her kunne være, at en grillbriket minimum skal kunne brænde 150 minutter (2,5 time) ved en temperatur på +180° grader c. testet i henhold til Force T-180 test, som er den eneste kendte og beskrevne testmetode for brændetider. EN-standardens forholder sig desværre ikke til brændetiden.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. For kommentarer til brændetid se ovenstående svar til Dansk Supermarked Group. Nordisk Miljømærkning er enig i, at krav til CSR er vigtigt, og derfor er der indført et nyt krav til overholdelse af relevante FN- og ILO konventioner. Licenshaver skal have en nedskrevet procedure (Code of Conduct) som viser, hvordan licenshaveren arbejder for at sikre, at relevante krav til FN- og ILO konventioner overholdes hos alle producenter/-leverandører af grillkul og grillbriketter i leverandørkæden. Denne procedure (Code of Conduct) skal ligeledes kommunikeres til alle producenter/-leverandører af grillkul og grillbriketter i leverandørkæden. Kravet følger FN's Global Compact²¹, som har til hensigt at skabe internationale principper omkring menneskerettigheder, arbejdsretslige spørgsmål, miljø og korrupsion.

²¹ <http://www.unglobalcompact.org>

FN's Global Compact består af 10 overordnede principper og indeholder bl.a. krav til overholdelse af 8 ILO-konventioner. I tillæg til FN's Global Compact skal proceduren også indeholde krav om at leve op til FN's børnekonvention (artikel 32) samt FN's konvention (61/295) angående folks rettigheder.

Nordisk Miljømærkning har ikke erfaring med BSCI (The Business Social Compliance Initiative²²). Medlemmer af BSCI er forpligtet til at indarbejde en Code of Conduct, som består af 11 principper, som de løbende skal arbejde med at efterleve.

Principperne bygger ligeledes på overholdelse af relevante FN- og ILO konventioner. Nordisk Miljømærkning vurderer, at BSCI ordningen endnu ikke er tilstrækkeligt udbredt blandt producenter af grillkul/-briketter til at stille krav om certificering efter denne ordning. Virksomheder som er certificeret efter BSCI, kan dog anvende dette som en del af dokumentationen for kravet.

Krav til produktion og kontrol af grillkul/-briketter (O16) sikrer, at dette også kontrolleres af en uafhængig 3-part. Dette krav sikrer ligeledes årlig kontrol af råvarer, energiforbrug, produktionsmetode

Cavron Global

Fyld materialer: Som fyldmaterialer bruges ofte mineraler som sand, limestone, disse materialer gør at briketterne holder bedre på energien (varmen) som medføre en længere brændtid oftes vil disse materialer være at finde i den resterende aske efter grillning. EN 1860-2:2005 giver et max aske indhold på 18% men dette gør ikke at forbrugeren få et bedre product, et product med 25% eller mere aske indhold kan sagtens være bedre en et productt med 10% Aske indhold. Dette lyder selvfølgelig ikke særligt logisks men det er det mineraliske materiale, som gør at forbrugeren kan få en længere brændtid og dermed udnyttelse af briketten. Ved at briketten har en længere ydeevne, har forbrugeren også mulighed for at genbruge denne type briket. Dette kunne være en god ting at have med i en standard (Briketterne skal kunne genbruges hvis ikke udbrændt under første optænding).

Med hensyn til product krav inden for Grill briketter, burde de være baseret på hvad der betyder noget for forbrugeren af briketten, og ikke blive for teknisk på den måde man kunne opnå noget som forbrugeren rent faktisk forstår og vil bruge til at begrunde sit valg af grill briketter efter. At følge en EN- standard som ikke siger forbrugeren noget, giver ikke mening efter vores mening.

1. Brændtid
2. Optændings tid (opstarttid)
3. At briketterne genbruges, hvis de ikke brændes helt ud?
4. Klare informationer om hvordan briketterne bedst muligt anvendes
5. Informationer om briket mængde i forhold til brændtid i standard kuglegrill

Det er vigtigt at produkterne kommer fra fabrikker med ordenlige forhold, specielt ved fabrikker fra Asien og Afrika. Her kunne BSCI certificering være en god måde sikre det ordenlige forhold på, og samtidigt kontrollere leverandørerne på.

---

²² <http://www.bsci-intl.org/> (2016-12-22)

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning ønsker kun at Svanemærke grillbriketter skal være fri for organiske fossile materialer, som eksempelvis sten-/brunkul/-koks og petrokoks samt uorganiske materialer som eksempelvis sten, sand, glas, slagger og metalsplinter. Tilsætning af mineralske materialer kan medføre uønskede brændegenskaber samt røg- og smagspåvirkninger af de grillede råvarer. Nordisk Miljømærkning har valgt at følge de kvalitetsparameter, som er angivet i EN 1860-2:2005, samt fastsat høje kravniveauer som sikrer et højt kvalitetsniveau. Kommentar til BSCI certificering, se ovenstående svar til Fritz Schur Consumer Group.

Force Technology

Kap. 4 Brugs- og kvalitetskrav grillkul og -briketter, Tabel 8 side 17

Granulering, Grillkul:	Det vil være hensigtsmæssigt med krav jf. EN 1860-2, dvs.: Maks 10 % > 80 mm Mindst 80 % > 20 mm (svarer til Maks 20 % < 20 mm) Maks 7 % < 10 mm Da der ligesom er "for mange krav på en gang" i nuværende angivelse
Fodnote **::	Test iht. kap. 6.5 i EN 1860-2 er en petrografisk maceral analyse. Jeg er ikke klar over, hvad man rent faktisk kan sige ud fra en sådan test mht. oprindelse (indhold af fossile materialer). Tilbage i 90'erne (i min tid i dk-TEKNIK) fik vi for en kunde udført en sådan maceral analyse, som ikke gav entydige (læs brugbare) resultater. Vi har derfor ikke siden anbefalet en sådan analyse, men spørg hos GEUS (som er de eneste i Danmark, der kan lave en sådan maceral analyse), hvad der rent kontant kommer ud af en sådan test (måske har de en rapport at vise). Efter min mening skal ikke-indhold af organiske fossile materialer dokumenteres ud fra de anvendte råmaterialers oprindelse.
I øvrigt:	Undrer jeg mig over, at når det nu er miljømærkekrav, at grillkul og -briketter skal slippe så let ift. træpiller og træbriketter! Hvorfor stilles der ikke krav til indhold af svovl og klor (som kan blive til SO ₂ og HCl ved forbrænding) og tungmetaller (som vil opkoncentreres i asken)?

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning er enig i kommentarer til granulering og fodnote, og kravet er opdateret i kriterierne. Angående kommentar til fodnoten gør at Nordisk Miljømærkning også acceptere at dette dokumenteres via krav O1 og O2 samt en erklæring fra testlaboratoriet.

Nordisk Miljømærkning har valgt ikke at stille krav til indhold af svovl, klor samt tungmetaller, da disse findes naturligt i råvaren (træ eller kokoskaller mm). Der er ligeledes krav til at der ikke må indgå organiske fossile materialer som eksempelvis sten-/brunkul/-koks og petrokoks samt uorganiske materialer som eksempelvis sten, sand, glas, slagger, metalsplinter i grillbriketter.

Gryfskand Group

- Emphasis that all the requirements that are valid for charcoal manufacturers are required for the supplier(s) of charcoal to “briquette manufacturer only” and that the suppliers (of charcoal as raw material) must *not only be fulfilled and documented* (as stated in O14) but also inspected at least once a year but an independent competent third party.
- Add: “Production of charcoal must be in a continues and not periodic production system (charcoal miles, transportable retorts, oil drums or similar are to be considered as a periodic production system)”

- Emphasis in O14 point 3 that all defined production facilities also must comply with **point 1. and point 2 in O14**. *Not only O3, O4, O6 O9 and O10.*
- For briquettes C-fix min 70%

Comment from Nordic Ecolabelling:

Tanks for the comments. Nordic Ecolabelling agrees in dot 2 and 3 and this has added to the requirement. Nordic Ecolabelling has strict requirements to use of FSC/PEFC traceability and –certified wood. The producer of charcoal, briquettes and any suppliers throughout the supply chain, has to be COC (change of custody) certified according to FSC or PEFC. 100% of the wood material has to come from FSC/PEFC certifies sources. According to FSC/PEFC roles, all CoC certificate holders are subject to yearly third party audit. In addition, Nordic Ecolabelling has a requirement to full traceability (O26) of the eco-labelled products. Therefore, we do not see the need to add another external control of all suppliers in the requirement. This is the first criteria version for briquettes, and therefore we think that a requirement for a C-fix at minimum 70% is a bit too strict. The requirement to C-fix in briquettes is set at minimum 68%.

O15 Kvalitetsspecifikationer til optændingsprodukter

Ingen høringskommentarer. Nordisk Miljømærkning har på baggrund af tidligere hørings svar valgt at udvide optændingsprodukter med gel-optændingsprodukter i henhold til EN 1860-3:2003. Denne produkttype skal også leve op til de i høringen foreslåede kvalitetskrav.

O16 Information til forbrugeren gældende pellets, briketter, flis og brænde

Force Technology

Kap. 4 Brugs- og kvalitetskrav, O16 Information til forbrugeren gældende pellets,...side18

I dot nr. 3 angives "At produktet lever op til klasse A1/A2 i henhold til ISO I7255:2014 del 2/3 eller 4". Der skal selvfølgelig stå "EN ISO 17225", men derudover så er kravene til pellets jo altså skrapere end de krav, der angives for klasse A1 i EN ISO 17225-2.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Nordisk Miljømærkning er enig i kommentaren, og dette er nu justeret i kriterierne. Kvalitetskravniveauer til pellets er justeret og følger ENplus, som også anvender klasse A1/A2 systemet.

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
19	Calorific value, this should be specified that this is on wet basis (as received).	Change net calorific value as received Do not use kcal/kg, because this is not SI-unit or it is not used.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. Nordic Ecolabelling agrees in the comment and the text has been changed.

O17 Information til forbrugeren gældende grillkul og grillbriketter *Cavron Global*

Vi mener at det er vigtigt at produkt beskrivelsen for grill briketter, bør indeholde information om der er brugt materialer, som er fra naturligt bio waste, såsom skaller, kerner og andet bio waste som ikke behøver at men fælder hele planten/træet.

Det er vigtigt at pakningen er stærk, så unødigt spild af produktet ikke foregår. Dette kan undgås ved at bruge Sack kraft papir med lange fibre, dog vil det være bedst at bruge en genbrugs plast som er stærkere i forhold til papiret, og samtidig og beskytter briketterne imod vind og vejr. (Grill briketter er ofte stillet udenfor forretningerne, og der er i dag et stort spild grundet våde poser mm.)

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentarerne. Kravet er nu justeret, så det tydeligt fremgår, at type af råvarer skal angives på emballagen. Nordisk Miljømærkning har valgt ikke at stille krav til primæremballage, de vi mener at producenten selv er opmærksom på dette.

Fritz Schur Consumer Products A/S

Information om producenten bør fjernes, og erstattes med distributøren.

EN 1860-2 testen på fixed carbon, aske, flygtige indholdsstoffer og vand angives i procent. Udfordringer herved er at vandprocenten måles før briketten brændes, og de øvrige værdier måles efter briketterne er brændt. Sammentæller man værdierne giver dette mere end 100% - hvilket ingen forbrugere vil kunne forstå. Vi vil derfor anbefale, at ingredienserne oplyses i faldende orden og ikke i procenter.

Brændeværdi i KJ/Kg giver ikke mening, da én type briket kan afgive alle KJ/Kg på en time og fremstå som et godt produkt - hvilket er helt ukorrekt - mens en anden type briket med et lavere KJ/Kg, ex. kan være 3 timer om at afgive varmen.

Den rigtige løsning på brændeværdi informationen mener vi er Force T-180 testen, som giver forbrugeren den mest brugbare oplysning om brændetid.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Information om producent er fjernet. Oplysning af distributør er omfattet af lovgivningen og derved også Nordisk Miljømærkningskrav (Miljømærkede produkter skal altid leve op til gældende lovgivning).

Oplysning om fixed carbon, askeindhold, fugtindhold medmere følger de værdier som er fremkommet i testen. Dette gør det enkelt for forbrugerne at sammenligne værdierne med tilsvarende produkter.

Nordisk Miljømærkning er enig i at krav til brændeværdi ikke nødvendigvis giver mening for forbrugeren – krav til brændeværdi er heller ikke en del af EN 1860-3:2003 og Svanen kvalitetskrav. Kravet er derfor fjernet.

Force Technology

Kap. 4 Brugs- og kvalitetskrav, O17 Information til forbrugeren gældende grillkul, side 18.

I dot nr. 7 står, at der skal angives brændeværdi, men bestemmelse af brændeværdi fremgår hverken af EN 1860-2 eller af tabel 8 på den forudgående side! Brændeværdi for grillkul og -briketter er efter min mening ikke væsentlig, da man kan have kul/briketter med høj brændeværdi og lav brændetid og kul med lav brændeværdi og lang brændetid.

Derudover er brændværdi ikke bare brændværdi - der er øvre brændværdi, der er effektiv brændværdi ved konstant volumen og der er effektiv brændværdi ved konstant tryk. Derudover er det spørgsmålet om det er på foreliggende, fugtig basis eller på tør basis eller på vand- og askefri basis værdien opgives (jeg har stort set været ude for det hele hvad angår grillkul/briketter). I Dansk Varefakta's (DVN's) kriterier 5180-2:2009 angives brændværdi som frivillig oplysning. Til gengæld bestemmes brændtid.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Se ovenstående svar til Fritz Schur Consumer Products A/S.

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
20	O17 KJ/kg is not correct	change kJ/kg

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comment. The requirement to information regarding net calorific value has been removed.

O18 Information til forbrugeren gældende optændingsprodukter

Fritz Schur Consumer Products A/S

Information om producenten bør fjernes og erstattes med distributørens navn.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker og er enig i kommentaren. Kravet er nu opdateret i kriterierne.

4.3.5 Kvalitets- og myndighedskrav (kapitel 5)

4.3.6 Bilag

Teknologisk Institut

Hermed vores kommentar i forbindelse med høringssvar til krav vedr.

Svanemærkning af Faste Brændsler jfr. mail dateret 27. september 2016, har vi nedenstående kommentar til ”bilag 8 krav til prøve-/analyzelaboratoriet” i ”kriteriedokument”. Vi har en klar opfattelse af, at Svanemærkningsordningen ønsker, at tilsikre den private forbruger produkter af høj, ensartet og sporbar kvalitet på diverse brændsler, så derfor kan vi stille os undrende over for, at det ikke er et krav at analyzelaboratorierne, der skal teste varer kvaliteten, er akkrediteret.

Svanemærkningsordningen henviser til standarder, der tilsikre korrekt prøveudtagning samt prøveforberedelse (EN14778, EN 14780) og krav til producenterne om at være certificeret iht. ISO 9001 eller 9002.

Derfor bør det også være akkrediterede analyselaboratorier, der skal udfører analyserne, idet de kan tilsikre høj sporbar kvalitet i analysearbejdet. De akkrediterede laboratorier er under løbende intern som ekstern kontrol på de pågældende analyser. Dette gør det muligt at sammenligne resultater for to forskellige analyse, selv om de er udførte af forskellige laboratorier ("first-time test/ringtest). Ydermere stiller Svanemærkningen krav til, at laboratorierne opfylder de almene krav jfr. EN ISO/IEC 17025 kvalitetsspecifikationer. Så vi anbefaler kraftigt, at man stiller krav til at analyselaboratorierne skal være akkrediterede. Ydermere betaler brændselsleverandørerne for at være med i Svanemærkningsordningen, de betaler for at få et kvalitetsstempel, så skal "underleverandørerne" også levere og tilsikre høj kvalitet.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Takker for kommentaren. Der er en fejl at krav til at testlaboratorier skal være akkrediteret til aktuel standard ikke er med i høringsforslaget. Dette er nu opdateret i kriterierne. Det er dog stadig muligt for ikke akkrediterede testlaboratorier at udføre teste eftersom akkreditering ikke findes for den tekniske specifikation.

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Appendix	Current text	Proposal to change
2	Table, see comments for Table 2	
7	Table	Densitet is not correct, change Density Note oven dry density of wood is called basic density LHV is not correct, Change Net calorific value. What is wood 30% (is 30% moisture content), 750 kg/m ³ is very high density. Bulk density for wood chips by 30% is usually 250-300 kg/m ³ .
9	Requirements	Correct the table according to suggestions for Table.
	Requirements	Salmenoja Keijo, Field and laboratory studies on chlorine-induced superheater corrosion in boilers fired with biofuel, 2000 Åbo Akademi. Alakangas, E., Hurskainen, M., Laatikainen-Luntama, J. & Korhonen, J. Properties of indigenous fuels in Finland, VTT Technology 272, 222 p.+ app. 23 p. http://www.vtt.fi/inf/pdf/technology/2016/T272.pdf

Comment from Nordic Ecolabelling:

Tanks for the comments. Oven dry is changed to basic density. LHV is changed to Net calorific value. 30% is the moisture content. The reference values are from JEC (2004) and FAO (2015), see appendix 7.

5 Kommentarer til baggrundsdokumentet

Finish Mirror Committee of Solid biofuels to Nordic Ecolabelling

Page	Current text	Proposal to change
4 , 17, 23	Raw materials contained in solid biofuels).	Raw materials used to produce solid biofuels (classification according to EN ISO 17225-1:2014, Table 1)
4	Only pellets and briquettes are mentioned, then also woody and non-woody material should be included. Is also non-woody pellets (EN ISO 17225-6:2014) and non-woody briquettes (EN ISO 17225-7:2014 included).	In only pellets and briquettes from woody biomass is included, then change wood pellets, wood briquettes
5	Composite products	Clarify what is composite products. This is usually meaning product, which consists of biomass and fossil product (e.g. wax or plastics).
5	Aquatic biomass is missing from the raw materials (this included in EN ISO 17225-1:2015)	Add aquatic biomass
7	EN 14961 series should not be mentioned	Change EN 17225 series
7	“wood residues product” is not correct term	Change by-product and residues from wood processing industry
7	Firewood EN ISO 17225:2014 do not exist	Correct EN ISO 17225-5:2014
7	term biofuels refer to liquid biofuels term: kiln-dried is not correct	Change: ... standard for solid biofuels Change to artificial dried or dried by cold or hot air
8	Table 1, First column Type of renewable raw material	Part of standard is missing. Change EN ISO 17225-1:2014
8	Table 2, Second column Class A1*	Do not use * in A1 change A1 according to EN ISO 17225-2:2014, then * is not needed.
8	Table 2, Third column Wood chips A1/A2** Firewood A1/A2***	Change: Wood chips A1/A2 according EN ISO 17225-4:2014 Firewood A1/A2 according EN ISO 17225-5:2014
12	3.5 Finland	All information is old, we have data of 2014 and 2015. Information is from Statistics of Finland and Natural Resources Institute Finland (Luke) Electricity plants: in Finland we do not have electricity only plants using wood, change CHP plants (combined heat and power plants).
13	Barbecue charcoal in Finland	Additional charcoals companies: Charcoal Finland, Puhku Oy, Raussin Energia Oy, Mayt Oy
13	Associations, Wood energy issues are also Energy Finland, Finnish Forest Federation association and Tulisijayhdistys	Bioenergia name is in English: The Bioenergy Association of Finland Add also two other associations
13	ENplus, second bullet EN 14961-2 is not correct, not in forece	Change EN ISO 17225-2:2014
13	Fift bullet: Ash analysis name is missing	The ash used for ash melting behavior analysis ...
14	DINplus is not based in European standard but international standard	Change European to International

14	DIN EN 17225 is not correct number.	DIN EN 17225 is referring to German version of standard, this should be EN ISO 17225-2:2014, EN ISO 17225-4:2014)
16	EN ISO 17225, which part is referring in bullets Waste wood is not term used in standard	Raw material according to EN ISO 17225-1:2014 Change “waste wood” to Chemically untreated used wood (1.3.1 class in EN ISO 17225-1:2014)
17	Energy consumption	It could be recommended that CO2 emissions in the production should be stated. BioGrace calculator can be used.
19	Background, EN 14961 series was published in 2012 not 2011	Change EN 14961 series published in 2012
19	EN ISO 17225;2014	This standard is not existing, if all parts are included then change: EN ISO 17225 series published in 2014.
19	Part 8 is missing	Part 8: TS Graded thermally treated densified biomass fuels
21	15 kg packages	In Finland 16, 20, 500-100 kg packages are used. Add all kind of package.
21	Material composition Change EN ISO 17225:2014, add part	Pellets (EN ISO 17225-2:2014, EN ISO 17225-6??), wood chips (EN ISO 17225-4:2014) and firewood (EN ISO 17225-5:2014)
22	Change EN ISO 17225:2014	Is this referring EN ISO 17225-1:2014?
22	Table 2, First column Type of renewable rawmaterial	Part of standard is missing. Change EN ISO 17225-1:2014
22	Table 2, Second column Class A1*	Do not use * in A1 change A1 according to EN ISO 17225-2:2014, then * is not needed.
22	Table 2, Third column Wood chips A1/A2** Firewood A1/A2***	Change: Wood chips A1/A2 according EN ISO 17225-4:2014 Firewood A1/A2 according EN ISO 17225-5:2014
23	Change EN ISO 17225:2014	Is this referring EN ISO 17225-1:2014?
24	Second para	ENplus is not standard, correct: Quality requirements of ENplus certification scheme. Same also in footnote
24	EN ISO 17225:2014-1 is not correct (two times used)	Change EN ISO 17225-1:2014
24	Last paragraph Negligible amount of glue e.g. from beam production do not affect to the combustion. Part of EN ISO 17225 is missing in second last and last para	Could you add the example from EN ISO 17225-2 standard. EN ISO 17225-2:2014
24	Definition of recycled material is not used in EN ISO 17225-1. Recycled material (post-consumer wood) is called used wood in EN ISO 17225-1.2014. There should not be requirement in, only raw materials in table 2 should be allowed. This term recycled wood is misleading those who use EN ISO 17225 standards. Also term waste is misleading, because EN ISO 17225 standards do not allow any waste.	Proposal: Delete term recycled wood and use term 4.31 (Biomass) from EN ISO 16559:2014 Biomass is defined from a scientific and technical point of view as material of biological origin excluding material embedded in geological formations and/or transformed to fossil. Biomass is organic material that is plant or animal based, including but not limited to dedicated <i>energy crops</i> , agricultural crops and trees, food, feed and fiber crop <i>residues</i> , aquatic plants, alga, forestry and wood <i>residues</i> , agricultural wastes, processing by-

	By-products and residues are not recycled material, there are produced in sawmills and planning industry and are residues from the production. Use term biomass, because all raw materials are biomass.	products and other non-fossil organic matter
27	Minimum 95% recycled material What is allowed to be this 5%? 70% for wood chips	Raw materials are mentioned in Table 2 in this document. For wood chips is produced from thinning wood, delimbed small-scale wood, stem wood, logging residues directly from forest, not recycled wood (used wood, e.g. pallets, wood packages and residues from furniture industry)
30	by-products from primary wood processing industries.. what is primary here? “residues from forestry operations”, do this mean that stem wood (e.g. small-sized thinning wood) is not allowed? Stem wood is used in small-scale boilers, and they can not use logging residues chips. What means Virgin material purchased by industry primary to make wood chips? Do this mean that is industry by forest wood (=virgin wood, not any how treated) are not allowed to make wood chips. Or do you mean pulp chips, which can be used for production of pulp.	Change: by-products and residues from wood processing industry or forest, plantation and other virgin wood (this used in EN ISO 17225-1:2014). Delete this sentence. In Finland and Sweden some sawmills also produce wood pellets, and they might use also chips from sawmills.
31	Certified wood raw material What means by sentence: Solid wood has greater impact ... residues from sawmills are also solid wood. Do you mean stem wood, which can be from small-sized or large-sized trees.	This sentence should be modified that is correctly understood.
41	Energy consumption by fossil fuels may not exceed 5% of total annual energy consumption for drying ...	In Finland also some amount of peat is used for drying and this heat produced in CHP plants with high efficiency (90% of fuel input to final energy, heat and power). At the same time also DH is produced for near-by municipality. Peat is local fuel and important source of energy in areas, where not enough wood residues available. Why only drying energy is mentioned. If some plant already dry wood, does this mean that they do not need to inform drying energy?
42	Fossil energy	Definition is not commonly used. Peat is defined in Finland as slowly renewable biomass fuel (see Grill, P, Hargreaves, K. & Korhola, A. 2000, The role of peat in Finnish Greenhouse Gas Balances, Ministry of Trade and Industry Finland, Studies and Reports 10/2000.
49	Table 10. ISO 17225-X and methods Also before the Table 10	EN is missing before ISO in many places
49	Sampling methods, add also coming new sampling methods- There will be also	- EN ISO 18135, Solid biofuels. Sampling

		<p>- EN ISO 14780, Solid biofuels. Sample preparation</p> <p>- ISO/NP 21945 Solid Biofuels - Simplified sampling method for small scale applications and stores</p>
49	Table 10, length of pellets	<p>Length is taken from SIS pellet standard, which is not in force (EN 17225-2 superseded all national standards).</p> <p>Change: maximum length 40 mm and 1% can be longer and all < 45 mm.</p>
50	Table 10, heading of columns are missing	Add page 50 also column headings
50	Table 10, lower calorific value is not correct term Value of 17,3 MJ/kg is too high, this means that net calorific value on dry basis should be 19.2 MJ/kg, which might be to high for all kind of wood species.	<p>Change: Net calorific value</p> <p>Use values of net calorific value as received from standard, 16,5 MJ/kg (net calorific value 19 MJ/kg is average).</p>
50	Moisture content, 8% is not from EN ISO 17225-2:2014. This value has also been proposed and discussed in ISO/TC 238 WG2 thoroughly and decided to 10%	Change value to 10%, which is request in standard.
50	Mechanical durability of pellets. This value can be used, when Lignotester is used (not accepted method in EN ISO 17225-2). This value has been discussed in WG2 and added 97.5%.	
50	Ash melting temperature, is this flow temperature, when ash is melt? You are requesting all temperatures. Value of 1,400 °C is high, if you mean DT temperature. This requirement can be met only by few wood species. All most all broad-leave species are out. Note that ashing temperature in EN ISO standard is currently 550 °C, which makes difficult to determinate temperatures. New standard under development (ISO 21404) is proposing ashing temperature 710 °C.	Add FT in the column one or change DT 1200 °C.
51	AEBIOM has not developed any quality assurance standard, they have developed certification scheme. Quality assurance standard for wood pellets is EN 15234-2:2012 and this should be added in the text.	<p>Change AEBIOM quality assurance standard to certification scheme.</p> <p>Add EN 15234-2:2012.</p>
51	Length of pellet: Usually length is less than 40 mm. Swedish standard SS 187120 is not any more in force.	<p>Interview is only done in Sweden, and can't be applied in all Nordic countries.</p> <p>Use length of EN ISO 17225-2:2014, which is 40 mm and this based on the allowable size of pipes (diameter 50 mm) for pneumatic transportation of pellets to boiler.</p>
51	Ash content of 0,5 % is for coniferous wood without bark, measured by old method, where ashing temperature is 815 °C.	Change value for A1 pellets to 0,7%.

	Ashing temperature in EN ISO standard is currently 550 °C and it gives about 0,2% higher values for wood. That was reason to select 0,7% as threshold value. Not all broadleaf species can meet this 0,5% value, even if there is no bark is in the raw material.	
51	Mechanical durability 98% is based on Lignotester (which is not reference method, but widely used in pellet plants).	Consider to have 97,5%
52	Net calorific value is too high, not all wood species can meet this requirement, because wood without bark has lower calorific value (dry basis) than e.g. small-sized wood with bark. Value should be based on net calorific value on dry basis 19 MJ/kg and maximum moisture content 10% then value is 16.9 MJ/kg	Consider to have minimum value 16,5 MJ/kg that all kind of wood can be included,
52	Additives Has Swedish studies also measured K-content? Potassium (K) is in all wood species and higher K-content can effect also higher particle emissions, even if no additives were used. Producers also avoid to use additives , because using additives increase costs.	Additives maximum 1% and type to be stated.
53	Firewood, diameter. Diameter is not in the line with standard, why? In Finland is recommended to split fire which diameter (see definition from EN ISO 17225-5:2015 standard.) is higher than 10 cm. We need also smaller diameter (2 cm) as an ignition wood. In small-scale boilers larger diameter is uses (< 15 cm). Value 8-12 cm is based only in Danish requirement.	Consider having values from EN ISO 17225-5:2014
53	Firewood, moisture content In Finland is not possible to get dry firewood with reasonable costs below 20 w-%. During the winter moisture will increase (see Chapter 4.5 in Alakangas et al. 2016).	Proposal to have 20% requirement
53	Table 11. Lower calorific value is not correct term.	Change to net calorific value In EN ISO 17225-5:2014 this is informative property. It should not be requested firewood producers to measure calorific value, value can be taken from literature and calculate according the formula in Annex of EN ISO 17225-5. Moisture content could be measured by method developed by VTT (see Alakangas et al. 2016) or by rapid moisture meters.
53	Text under table Water content	Change moisture content (wet basis)
53	Diameter 8 - 12 cm	Consider using standard diameters
53	Calorific value ... how hard wood is	This is not correct. Calorific value is depending on chemical content e.g. C and H.

		Also lignin content of wood has effect to net calorific value, so on mass basis value of birch and spruce on dry basis is almost same. Coniferous wood has higher lignin content and lignin has more C and H, which increase net calorific value. Density is not playing a role in heat releases, but it effects on emissions. Hard wood is burning longer and emissions are lower. Example birch has about 15% more energy on volume basis, because its density is higher than spruce. Note also that there are different densities: basic density, bulk density and solid density.
55	Table 12. Electricity	What is density of electricity 440 kg/m ³ .
55	Drying time of firewood	Moisture content of 20 w-% on wet basis can be achieved during a summer (see Alakangas et al. 2016)
55	Oven-dry	Use term artificial drying or thermal drying.
	Bilag 1, 2, 3, 4	This is not English term, change Appendix or Annex

Comment from Nordic Ecolabelling:

Thanks for the comments. See earlier comments under the specific requirements. Requirements regarding the Finnish marked (page 11-12) has been updated.

6 Diskussion og konklusion

Der er indkommet mange høringssvar til de foreslåede kriterier. Høringssvarene koncentrerer sig overvejende om de foreslåede nye krav eller de krav, hvor der er sket væsentlig ændringer/stramninger. Nordisk Miljømærkning er taknemmelige for alle høringssvar.

De vigtigste kommentarer gælder følgende afsnit og krav:

- Produktdefinition. *Kommentarer til at produktgruppen skal omfatte flydende- og gel-optændingsprodukter, da disse kan produceres af fornybare råvarer og er opfattet af standarden EN 1860-3:2003.* Det fremgår nu tydeligt, at gel-optændingsprodukter er omfattet af produktgruppen mens de flydende optændingsprodukter ikke gør.
- Krav O2 og O4 Materialesammensætning og træ. *Kommentarer til at kriterierne skal følge termer og definitioner for genvundet materiale opgivet i EN ISO 17225 del 1-5:2014.* Det er uklart om der er krav til certificerede træråvarer. Det er nu tydeliggjort at termer og definitioner følger EN ISO 17225 del 1-5:2014, samt at der er krav til at minimum 50% af råvarerne i pellets og briketter skal være certificeret efter FSC/PEFC.
- Krav O5 Fornybare råvarer fra palmeolie. *Kommentarer til at palmeolie ikke bør begrænses.* Markedsundersøgelse viser, at der findes alternativer til palmeolie. Kravet til råmaterialer fra palmeolie er nu fjernet fra kriteriedokumentet og erstattet af et forbud mod brug af denne råvaretype. Kravet er suppleret med forbud mod brug af råvarer fra soja og sukkerrør.
- Krav O10 og O11 Energi og klimakrav. *Kommentarer til at energikravene bør fjernes, og erstattes af et nyt krav til carbon footprint.* Derudover er der behov for at tydeliggøre håndtering af brug af intern/ekstern overskudsenergi.

Krav til carbon footprint er ikke medtaget i kriterierne. Kravet til håndtering af overskudsenergi er nu præciseret i kravet.

- Krav O12 og O13 kvalitetskrav pellets og brænde. *Kommentarer til at kvalitetsparameter kun skal følge en EN standard og ikke differentierede krav mellem forskellige EN og nationale standarder.* Kravniveau til pellets følger nu ENplus mens brænde følger EN ISO 17225-5:2014.
- Nyt krav. *Kommentarer til at der skal stilles sociale krav til produktion af grillkul og grillbriketter.* Nyt krav til at relevante krav til FN- og ILO konventioner overholdes hos alle producenter/-leverandører af grillkul og grillbriketter i leverandørkæden.

Nedenstående tabel giver et overblik over de ændringer, der er lavet i kriteriedokumentet på baggrund af indkomne høringsvar:

Tabel 6: Oversigt over ændringer i kriteriedokumentet generation 3 på baggrund af indkomne høringsvar.

Krav	Høringskommentar	Ændring i krav efter høring
Prod. def	Flydende- og gel-optændingsprodukter skal med i produktdefinitionen, da disse kan produceres af fornybare råvarer og er omfattet af EN 1860-3:2003.	Det er nu tydeliggjort af gel-optændingsprodukter er omfattet af produktdefinitionen men flydende optændingsprodukter ikke er det.
O2	Det er uklart hvilke dele af EN ISO 17225 som er omfattet af kravene. Behov for at definere fornybare råvarer	Kriterierne omfatter kun EN ISO 17225 del 1-5. Pellets og briketter af andre fornybare råmaterialer end træ kan ikke Svanemærkes, da disse skal leve op til andre kvalitetskrav en produkter af træ. Definition af fornybare råvare er opdateret.
O4	Definitioner for genvundet materiale skal følge EN ISO 17225-1:2014. Det er uklart om der er krav til certificerede træråvarer. Træråvarer (salix/poppel/asp) dyrket som energiskov på agerjord, skal også kunne anvendes i kriterierne.	Definition af genvundet materiale følger nu termer og definitioner i EN ISO 17225-1:2014. Krav til af min. 95% af træråvarer i pellets og briketter skal være bi-/restprodukter. Derudover skal minimum 50% af træråvarer i pellets og briketter skal være certificeret efter FSC/PEFC. Træråvarer (salix/poppel/asp) dyrket som energiskov på agerjord, skal leve op til dokumentationskravet i O6.
O5	Brug af palmeolie (mængde) bør ikke begrænses. Krav om RSPO certificering på massebalanceniveau.	Der er nu indført forbud mod brug af fornybare råmaterialer fra palme- og sojaolie, palmekerneolie og deres derivater samt sukkerrør i Svanemærkede grillkul/-briketter og optændingsprodukter.
O8	Hjælpemidler til aktivering af fortykningsmidler i gel-optændingsprodukter skal undtaget kravet for klassificering H412.	Der er indført undtagelse for hjælpemidler til aktivering af fortykningsmidler i gel-optændingsprodukter klassificeret med H41, men må dog maksimalt indgå med 0,5 vægt% i det færdige optændingsprodukt
O10 og O11	Krav til begrænsning af brug af fossilt energi og energiforbrug skal fjernes og erstattes af krav til carbon footprint. Krav til brug af overskudenergi intern/ekstern skal tydeliggøres. Energikrav til grillkul skal suppleres med begrænsning af mængden af træråvarer som må anvendes til at producere 1 ton grillkul	Der er indført nyt krav som kun tillader anvendelse af fossilt energi til opstart. Andel af fossil energi må dog maksimalt udgøre 10% af det totale årlige energiforbrug. Der er tilføjet krav til at mængden af træ/anden fornybar råvare (input råvarer) til at producerer 1 ton grillkul, ikke må overstige 3000 kg (massefylde oventørt træ/anden fornybar råvarer)
O12	Kvalitetsparameter kun skal følge en EN standard og ikke differentierede krav mellem forskellige EN og nationale standarder. Krav til fugtindhold i briketter er for strengt. Brug af tørre råvarer med fugtindhold på maksimalt 15% skal også kunne anvendes.	Krav til kvalitetsparameter for pellets og briketter følger nu kravniveau i ENplus. For briketter tillades dog en usikkerhed på ±2% for krav til fugtindhold.

Nordisk Miljømærkning
087/generation 3
2017-02-14

O13	Krav til diameter og fugtindhold skal følge krav i EN ISO 17225-5:2014	Krav til diameter og fugtindhold følger nu krav i EN ISO 17225-5:2014.
O14	Krav til test af grillkul/-briketters brændtid i henhold til testmetode udviklet af Force Technology. Standarden EN1860-3:2003 er udviklet til grillkul af træ, og derfor bør krav opdeles efter type af råmateriale. Der skal stilles sociale krav til arbejdsforhold i produktion af grillkul og grillbriketter.	Testmetode for brændtid indgår ikke i en international udviklet EN standard og er ikke gennemtestet af forskellige testlaboratorier. Krav til kvalitetsparameter følger derfor parameter omfattet af EN 1860-3:2003. Data for test af grillbriketter af kokoskaller viser, at disse også lever op til de foreslåede kravniveauer – der er derfor ikke indført et differentieret krav efter typer af råmaterialer. For at forenkle krav O14 (høringen) er kravet blevet delt op i to krav: Et krav til kvalitetsparameter og et krav til produktionssted.
O16, O17 og O8	Informationskrav om navn på producent skal fjernes. For grillkul/-briketter foreslås krav til emballage samt at krav til brændværdi fjernes.	Krav til information om navn på producent og brændværdi (grillkul/-briketter) er fjernet. Producenter/distributører af grillkul/-briketter er opmærksom på type af emballage, og derfor er der ikke krav til dette.
Bilag 8	Krav til at testlaboratorier er akkrediteret til aktuel teststandard.	Der er en fejl at dette krav ikke var med i høringsudkastet – er nu opdateret. Det er dog stadig muligt for ikke akkrediterede testlaboratorier at udføre teste eftersom akkreditering ikke findes for den tekniske specifikation.